

สิทธิในสังคมน

ทางสังคมวิทยาถือว่า มนุษย์เป็นสัตว์สังคม ก็มีความต้องการที่จะอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มเป็นสังคมนที่ใหญ่ขึ้น และก่อให้เกิดลักษณะความสัมพันธ์ต่อกันในทางสังคม มีระเบียบแบบแผนและบรรทัดฐานต่าง ๆ ตลอดจนองคกรต่าง ๆ ทางสังคมนขึ้น เพื่อสนองตอบต่อการประพฤติปฏิบัติของสมาชิกในสังคมน เช่น วัฒนธรรม ศาสนา การตั้งถิ่นฐานที่อยู่ การศึกษา การสมาคม ฯลฯ ซึ่งในทางรัฐศาสตร์ถือว่าสิทธิในคานสังคมนนี้เป็นสิทธิเฉพาะบุคคลของแต่ละสภาพบุคคล โดยทั่วไปแล้วสิทธิดังกล่าวจะได้รับการรับรองจากรัฐว่า เป็นสิทธิที่เอกชนในรัฐจะคงมี แต่ก็จะแตกต่างกันได้ตามขอบเขตความเหมาะสม ทั้งนี้เพราะสิทธิดังกล่าวเป็นสิทธิที่กำหนดขึ้นโดยรัฐให้เป็นของ เอกชนทุกคน และอาจถูกยกเลิก หรือกำหนดขอบเขตเพียงใดก็ได้ ในเมื่อรัฐเชื่อว่าการกระทำเช่นนั้นเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับความมั่นคงและความสงบเรียบร้อยของรัฐ แต่ในระยสมัยปัจจุบันแนวความคิดในคานสิทธิส่วนบุคคลนี้ได้รับการปรับปรุงแก้ไขให้กว้างขวางยิ่งขึ้นเสมอในแง่ของศีลธรรมและความยุติธรรม เพื่อให้มีความเสมอภาคและเท่าเทียมกัน^๒ ทั้งนี้เพราะถือว่าเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นต่อมนุษย์โดยทั่วไป ที่รัฐจะต้องให้ความคุ้มครองถ่วง ดึงที่ได้มีปญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนบัญญัติขึ้นรับรองไว้

สำหรับประเทศไทยก็ได้มีแนวความคิดดังกล่าวมาตั้งแต่สมัยโบราณ ดังปรากฏในสมัยกรุงสุโขทัย จนถึงกรุงศรีอยุธยา ว่า บรรดาชาวต่างชาติที่เดินทางเข้ามาค้าขายต่างได้รับสิทธิต่าง ๆ เป็นอยางดี แม้ในรัชสมัยของสมเด็จพระนารายณ์มหาราชจะได้มีชาวฝรั่งเศสเข้ามาเผยแพร่คริสต์ศาสนาในหมู่ชาวไทย พระองค์ก็มีใตพรงก็คิดกันแต่ประการใด มีแต่อำนวยความสะดวกให้

^๑ Robert Bierstadt, "Modern Social Science" (New York: McGrawhill Book Co, 1964), pp.107 - 115

^๒ เกชาทิ วงศ์โกมลเชษฐ, เรื่องเดิม, หน้า ๑๑๘ - ๑๒๘

และในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ พระมหากษัตริย์ไทยทรงพระราชทานที่ดินให้เป็นสถานที่สร้างโบสถ์ของ
ชาวคริสต์กักตวย สำหรับในเวลานั้น ๆ เช่น การศึกษา การตั้งถิ่นฐานที่อยู่ การสมาคม ฯลฯ บรรดา
ชาวต่างดาวรวมทั้งชาวจีนเองต่างก็ได้รับการสนับสนุนจากทางการของไทยเป็นอย่างดี ตามที่ได้มี
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๑๑ บัญญัติรับรองไว้ในหมวด ๓ ว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพ
ของชนชาวไทย และได้ให้ความคุ้มครองแก่ชาวต่างดาวเช่นกัน ดังจะโดยยกขึ้นพิจารณาเป็นค่าน ๆ ไป

๔.๑ สิทธิค้ำความคุ้มครองป้องกัน

สิทธิของชนต่างดาวในเรื่องนี้ หมายถึง สิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองป้องกันเพื่อความ
ปลอดภัยและความมั่นคงแห่งชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินของชนในบังคับของประเทศที่ทำสนธิสัญญา
นั้นเอง ความปลอดภัยแห่งชีวิตร่างกาย และทรัพย์สินของบุคคลนั้น เป็นสาระสำคัญของความสงบ
เรียบร้อยของประชาชนในประเทศ รัฐบาลจะต้องให้ความคุ้มครองป้องกันอย่างเต็มที่แก่คนที่อยู่ใน
ประเทศของตน โดยไม่เค็ดกว่าเป็นคนพื้นเมืองหรือคนต่างดาว

ในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนได้บัญญัติไว้ในข้อ ๗ ว่า "ทุกคนยอมเสมอกันตาม
กฎหมาย มีสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองของกฎหมายเท่าเทียมกัน โดยปราศจากการเลือกปฏิบัติใด ๆ
ทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองเท่าเทียมกันจากการเลือกปฏิบัติใด ๆ อันเป็นการล่วงละเมิด
ปฏิญญานี้ และจากการขู่ข่มให้เกิดเลือกปฏิบัติดังกล่าว"

ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๑๑ ได้บัญญัติถึงเรื่องนี้ไว้เช่นกัน คือ
"มาตรา ๒๔ บุคคลไม่ว่าเหล่ากำเนิดหรือศาสนาใด ย่อมอยู่ในความคุ้มครองแห่ง
รัฐธรรมนูญเสมอกัน" และ

"มาตรา ๒๕ บุคคลย่อมมีเสรีภาพบริบูรณ์ในร่างกาย..."

"มาตรา ๓๑ บุคคลย่อมมีเสรีภาพบริบูรณ์ในเคหะสถาน..." เป็นต้น

^๓ ฌอง ฌันยางกูร, เรื่องเคมิ, หน้า ๖๐

นอกจากนี้ในสนธิสัญญาระหว่างประเทศไทยและประเทศจีนก็ได้ระบุไว้ว่า คนชาติแห่ง
 อัครภาคีผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่ายจะได้รับความคุ้มครอง และความมั่นคงเป็นเบื้องต้นในอาณาเขตของ
 อีกฝ่ายหนึ่งสำหรับตัวคนและทรัพย์สินของตน ดังนั้นชาวจีนในประเทศไทยย่อมจะได้รับความคุ้มครอง
 ในตัวคนและทรัพย์สินเช่นเดียวกับคนไทย เช่น จะถูกจับกุมคุมขังโดยมิชอบด้วยกฎหมาย หรือโดย
 ปราศจากเหตุฉุกเฉินสมควรไม่ได้ จะยึดหรือริบทรัพย์สินโดยมิชอบด้วยกฎหมายไม่ได้ เว้นแต่เมื่อมี
 ความจำเป็นเพื่อการอันเป็นสาธารณูปโภค หรือการอันจำเป็นในการป้องกันประเทศโดยตรง หรือ
 การไต่สวนหรือพิพากษารัฐธรรมนูญ หรือประโยชน์อย่างอื่นของรัฐ และต้องชดเชยค่าทดแทนอันเป็นธรรม
 ให้แก่เจ้าของ หรือผู้ทรงสิทธิที่ได้รับความเสียหายจากการ เว้นคืนนั้นด้วย ถ้าหากได้ถูกละเมิดสิทธิ
 ดังกล่าว ก็สามารถที่จะฟ้องร้องต่อศาลสถิตย์ยุติธรรมเพื่อรักษาสิทธิของตนได้ตามกระบวนการทาง
 กฎหมายต่อไป

อย่างไรก็ตาม ได้มีกฎหมายที่ให้อำนาจแก่รัฐบาลในการที่จะควบคุมและจัดการกิจการ
 หรือทรัพย์สินของคนต่างด้าวบางจำพวกในระหว่างเวลาที่ประเทศอยู่ในภาวะคับขันได้ เพื่อรักษา
 ความมั่นคง ความปลอดภัยและสงบสุขของประชาชน หรือเพื่อรักษาผลประโยชน์ของประเทศ
 คนต่างด้าวนี้หมายรวมถึงกิจการต่าง ๆ ของคนต่างด้าวด้วย โดยรัฐจะจ่ายเงินให้ตามจำนวน
 พอควรแก่การครองชีพเป็นคราว ๆ ไป กฎหมายดังกล่าวได้มีบัญญัติขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๘๔^๖
 อันเป็นระยะใกล้จะเกิดสงครามโลกครั้งที่ ๒ และต่อมาประเทศไทยได้ประกาศสงครามกับประเทศ
 ตะวันตก ดังนั้นจึงมุ่งประสงค์ให้ชาวตะวันตกมากกว่าบุคคลอื่น ๆ

^๔ "สนธิสัญญาทางไมตรีระหว่างราชอาณาจักรไทยกับสาธารณรัฐจีน" ข้อ ๕

^๕ "รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๔๙๑" มาตรา ๗๒

^๖ "พระราชบัญญัติควบคุมและจัดการกิจการหรือทรัพย์สินของคนต่างด้าวบางจำพวกในภาวะ
 คับขัน พ.ศ. ๒๔๘๔" ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม ๕๘ หน้า ๑๔๔๘ ลงวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๔๘๔,
 มาตรา ๕, ๖ และ ๗

๕.๒ สิทธิด้านการตั้งถิ่นฐานที่อยู่

ในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ข้อ ๑๓ (๑) กล่าวว่า ทุกคนมีสิทธิในอิสระภาพแห่งการเคลื่อนไหวกว่าระแสดานที่อยู่ภายในเขตของแแต่ละรัฐ และในรัฐธรรมนญของไทยทุกฉบับได้บัญญัติไว้ว่า บุคคลยอมมีเสรีภาพบริบูรณ์ในการเลือกถิ่นที่อยู่ภายในราชอาณาจักร และให้ความคุ้มครองไว้ด้วยส่วนคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตให้เขาเมืองแล้ว ย่อมมีสิทธิที่จะเดินทางและมีถิ่นฐานที่อยู่ในส่วนใดของราชอาณาจักรได้ ทั้งนี้เป็นหลักทั่วไปเกี่ยวกับสิทธิของคนต่างด้าวซึ่งมีบัญญัติไว้ในสนธิสัญญาทางไมตรีทุกฉบับ แ่ว่าสิทธินี้ก็อาจจะถูกจำกัดได้ถาเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความสงบเรียบร้อยหรือความมั่นคงสาธารณะ ซึ่งเป็นที่รับรู้กันอยู่ในสนธิสัญญาเหมือนกัน

สำหรับชาวจีนในประเทศไทย นับแต่ครั้งโบราณเมื่อยังมิได้มีการทำสนธิสัญญาระหว่างกันก็ได้รับสิทธิเสรีภาพในการตั้งถิ่นฐานเดินทางไปมาไ้ทั่วราชอาณาจักรอยู่แล้ว เช่นเดียวกับชาวไทยเอง และในสนธิสัญญาทางไมตรีระหว่างกันก็ได้มีข้อความเกี่ยวกับเสรีภาพดังกล่าวระบุไว้เช่นเดียวกัน

ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๔๔๔ อันเป็นระยะที่ประเทศไทยได้เกิดกรณีพิพาทชายแดนคานเขมรกับประเทศฝรั่งเศสและประเทศญี่ปุ่นกำลังแผ่อิทธิพลเข้ามาในประเทศไทย รัฐบาลชุดจอมพล ป.พิบูลสงครามจึงได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติอนันตพิพิธพระราชกำหนดเขตหวงห้ามคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๔๔๔ และได้มีพระราชกำหนดกำหนดเขตหวงห้ามคนต่างด้าวขึ้น เพื่อประโยชน์แห่งความมั่นคงและความสงบเรียบร้อยแห่งสาธารณชน โดยกำหนดให้คนต่างด้าวเดินทางพักอาศัยและมีถิ่นที่อยู่ไ้ทั่วราชอาณาจักร นอกจากเขตทองที่ซึ่งกำหนดหวงห้ามไว้ แต่ในกรณีพิเศษเฉพาะเรื่อง รัฐมนตรีจะอนุญาตให้คนต่างด้าวเข้าไป

๑. ๑. ธัญยางกูร, เรื่องเดิม, หน้า ๒๕

๒. สนธิสัญญาทางไมตรีระหว่างราชอาณาจักรไทยกับสาธารณรัฐจีน ข้อ ๖

๓. "พระราชบัญญัติอนันตพิพิธพระราชกำหนดเขตหวงห้ามคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๔๔๔"

พักอาศัยอยู่ หรือมีถิ่นที่อยู่ในเขตหวงห้ามภายในเงื่อนไขที่กำหนดไว้ และได้ประกาศใช้พระราชกฤษฎีกา กำหนดเขตหวงห้ามคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๔๘๔ เมื่อวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๔๘๔ กำหนดให้เขตจังหวัด ลพบุรี เขตจังหวัดปราจีนบุรี และเขตกิ่งอำเภอสตึกตึกหีบ จังหวัดชลบุรี ให้เป็นเขตหวงห้ามคนต่างด้าว คนต่างด้าวที่พักอาศัยอยู่ในเขตดังกล่าวจะต้องออกจากเขตหวงห้ามนี้ภายในกำหนดเวลา เก้าสิบวัน และต่อมาเมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๔๘๔ ได้ประกาศใช้พระราชกฤษฎีกากำหนดเขตหวงห้ามคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๘๔ กำหนดเขตหวงห้ามคนต่างด้าวเพิ่มขึ้นอีก โดยกำหนดให้เขตอำเภอเมือง อุบล เขตอำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี และเขตอำเภอเมืองนครราชสีมา เป็นเขตหวงห้าม คนต่างด้าว คนต่างด้าวที่พักอาศัยอยู่ในเขตดังกล่าวจะต้องออกจากเขตหวงห้ามนี้ภายในกำหนดเวลา เก้าสิบวันเช่นกัน ทำให้ชาวจีนเหล่านี้ต้องลำบากและพยายามขายกิจการของตนในราคาถูกจนจำต้อง เพื่ออพยพไปอยู่ที่อื่น

ในเดือนธันวาคม ๒๔๘๕ รัฐบาลได้ประกาศให้คนต่างด้าวอพยพชั่วคราวออกจากเขตอำเภอ บ้านโป่ง และเขตจังหวัดกาญจนบุรี และต่อมาในเดือนมกราคม พ.ศ. ๒๔๘๖ รัฐบาลได้ประกาศ ให้ ๖ จังหวัดทางภาคเหนือ เป็นเขตหวงห้ามเพิ่มขึ้นอีก จังหวัดเหล่านี้ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ ลำปาง ลำพูน เชียงราย แพร่ และจังหวัดอุตรดิตถ์ ชาวจีนจำนวนมากต้องอพยพออกไปภายใน เดือนเมษายน ในบางจังหวัดชาวจีนได้รับแจ้งล่วงหน้าเพียง ๘ สัปดาห์เท่านั้น ซึ่งก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ชาวจีนในจังหวัดดังกล่าวเป็นอันมาก ทั้งนี้เพราะรัฐบาลได้ประกาศเขตหวงห้ามพร้อมกัน

^{๑๐} "พระราชกฤษฎีกากำหนดเขตหวงห้ามคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๔๘๔" ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๘ ตอนที่ ๓๒ หน้า ๒๕๕ ลงวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๔๘๔

^{๑๑} "พระราชกฤษฎีกากำหนดเขตหวงห้ามคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๔๘๔" ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๘ ตอนที่ ๓๒ หน้า ๒๖๑ ลงวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๔๘๔, มาตรา ๓ และ ๔

^{๑๒} "พระราชกฤษฎีกากำหนดเขตหวงห้ามคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๘๔" ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๘ ตอนที่ ๖๖ หน้า ๑๑๓๔ ลงวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๔๘๔, มาตรา ๓ และ ๔

^{๑๓} คำสั่งอธิบดีกรมตำรวจ เลขที่ ๒๑๕/๒๔๘๕ ลงวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๔๘๕

^{๑๔} คำสั่งอธิบดีกรมตำรวจ เลขที่ ๒๘/๒๔๘๖ ลงวันที่ ๒๐ มกราคม ๒๔๘๖

ในหลายจังหวัด ซึ่งมีอาณาเขตติดต่อกัน ทำให้ชาวจีนต้องอพยพออกไปอย่างลำบาก แต่ทางการก็ได้ อนุญาตให้ชาวจีนที่ประกอบกิจการเครื่องอุปโภคที่สำคัญ และผู้มีสัญญาคาชาขายอยู่กับกองทัพญี่ปุ่นนั้นอยู่ อาศัยในเขตหวงห้ามได้ รวมทั้งชาวจีนที่แปลงสัญชาติเป็นไทยด้วย ดังนั้น ชาวจีนจึงได้ขอแปลง สัญชาติเป็นไทยจำนวนมากเพื่อสิทธิดังกล่าว เป็นที่เห็นได้ว่า นโยบายดังกล่าวเช่นไปเพื่อผลในทาง เศรษฐกิจมากกว่าเพื่อทางการทหารดังที่อ้างเอาไว้ แต่หาเสียตายนามบุคคลที่ได้ประโยชน์ในการเข้า ดำเนินการนั้นเป็นชาวญี่ปุ่นมากกว่าชาวไทยดังที่หวังเอาไว้^{๑๕}

อย่างไรก็ตามผู้วาราชการจังหวัดเหล่านี้ได้ปฏิบัติต่อชาวจีนด้วยความเห็นอกเห็นใจ ตัวอย่างเช่น ผู้วาราชการจังหวัดเชียงใหม่ยอมยกเว้นหญิงมีครรภ์ ผู้ไร้ความสามารถ คนสูงอายุและ ผู้ซึ่งมีตระกูลดำรงรับราชการทหารในกองทัพไทย หรือกำลังรับราชการอยู่ ผู้อพยพเหล่านี้บางกลุ่มก็ ย้ายเขาไปอาศัยอยู่ในจังหวัดน่านและแม่ฮ่องสอน ซึ่งเป็นจังหวัดที่ห่างไกลและไม่ได้ถูกประกาศเป็น เขตหวงห้าม แต่ชาวจีนส่วนใหญ่ได้อพยพลงมาทางใต้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เข้ามາอาศัยอยู่ในจังหวัด พินนาคโลก สุวรรณโลก และกรุงเทพฯ เป็นต้น^{๑๖}

การจำกัดถิ่นที่อยู่เป็นการแสดงออกถึงนโยบายชาตินิยมของรัฐบาลที่ไม่ต้องการให้ชาวจีน มีอิทธิพลอยู่ในจังหวัดที่มีความสำคัญทางยุทธศาสตร์ เพราะเกรงจะเป็นอันตรายแก่ประเทศไทย แต่ก็เป็นผลเสียในข้อที่ว่า ได้ก่อให้เกิดความไม่พอใจแก่ชาวจีนที่ประสบความสำเร็จเป็นจำนวนมาก และทำให้ชาวจีนที่อยู่ตามจังหวัดเหล่านี้ เข้ามายู่ในกรุงเทพฯ มากขึ้น และก็ยังคุมอำนาจทาง เศรษฐกิจไว้ได้อีก ดังที่เห็นกันอยู่ทุกวันนี้^{๑๗}

๑๕

W.G. Skinner, *op.cit.*, pp.274 - 275 ในระหว่าง พ.ศ. ๒๔๗๘ - ๒๔๘๕ มีชาวจีนขอแปลงสัญชาติเป็นไทยเฉลี่ยปีละ ๑๓๐ คน แต่ใน พ.ศ. ๒๔๘๖ ได้มีชาวจีนยื่นขอแปลงสัญชาติ ประมาณ ๒๐๘๖ คน และได้รับอนุญาตเพียง ๒๗๖๑ คน

๑๖

W.G. Skinner, *op.cit.*, p.275

๑๗

จุลลดา งอนรด, เรื่องเดิม, หน้า ๘๑

ต่อมาภายหลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ สงบลง สถานการณ์ของโลกได้เปลี่ยนแปลงไป ประเทศไทยได้มีรัฐบาลชุดใหม่ และได้ประกาศยกเลิกกฎหมายที่กำหนดเขตหวงห้ามคนต่างดาวเสียทั้งหมดในปี พ.ศ. ๒๔๘๘^{๑๘} และไม่ปรากฏมีกฎหมายที่กำหนดเขตหวงห้ามคนต่างดาวโดยเฉพาะชนิดอื่นอีก

ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๔๘๔ ได้มีผู้เสนอร่างกฎหมายเข้าสู่สภานิติบัญญัติ เพื่อให้มีการจำกัดถิ่นที่อยู่ของชาวต่างดาวในกรุงเทพฯ และจังหวัดอื่น ๆ อีก ๒๗ จังหวัด และให้มีผลบังคับใช้ภายใน ๖๐ วัน ซึ่งร่างกฎหมายนี้ได้ตกไป แต่ พล.ต.อ.เผ่า ศรียานนท์ อธิบดีกรมตำรวจในสมัยนั้น ได้ประกาศอย่างเปิดเผยว่า ทางกรมมีความตั้งใจที่จะจำกัดที่อยู่ของชาวต่างดาวในทุกจังหวัดดังเช่นที่ประเทศสหรัฐอเมริกาได้ใช้อยู่ ในที่สุดได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติว่าด้วยการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๔๘๕^{๒๐} ขึ้นแทน ซึ่งกำหนดไว้ว่า ในบริเวณหรือเขตท้องที่ที่มีความสำคัญทางการรักษาความมั่นคง หรือความปลอดภัยแห่งราชอาณาจักรหรือจตุรทิศทำให้รัฐบาลมีอำนาจประกาศห้ามมิให้คนต่างดาวเข้าไป หรืออยู่ในบริเวณหรือเขตท้องที่นั้นได้ ดังนั้นในปี พ.ศ. ๒๔๘๖ เมื่อรัฐบาลของจอมพล ป.พิบูลสงคราม ได้ทำการปราบปรามคอมมิวนิสต์อย่างขนานใหญ่ และได้จับกุมชาวจีนในวงการต่าง ๆ และเนื่องจากทางมลายูได้ขับไล่โจรจีนคอมมิวนิสต์ทำให้หลบหนีเข้ามาในเขตไทยกันมาก รัฐบาลได้ประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินและมีคำสั่งห้ามชาวจีนมิให้เข้าอยู่อาศัยในเขตอำเภอสะเตกา อำเภอหาดใหญ่ อำเภอเทพา จังหวัดสงขลา และอำเภอเบตง อำเภอบันนังสตา จังหวัดยะลา เพื่อความสะดวกในการป้องกันปราบปราม^{๒๑} แต่เมื่อเกิดผลเสียหาย

^{๑๘} "พระราชกฤษฎีกายกเลิกบรรดาพระราชกฤษฎีกาที่กำหนดเขตหวงห้ามคนต่างดาว พ.ศ. ๒๔๘๔" ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม ๖๒ ตอนที่ ๔๘ หน้า ๕๑๓ ลงวันที่ ๔ กันยายน ๒๔๘๔

^{๑๙} Richard J. Coughlin, op.cit., p.142

^{๒๐} "พระราชบัญญัติว่าด้วยการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๔๘๕" ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๖๕ ตอนที่ ๑๖ หน้า ๒๗๔ ลงวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๔๘๕, มาตรา ๑๒

^{๒๑} "ประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินในเขตท้องที่อำเภอสะเตกา อำเภอหาดใหญ่ อำเภอเทพา จังหวัดสงขลา และอำเภอเบตง อำเภอบันนังสตา จังหวัดยะลา" ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม ๗๐ (ฉบับพิเศษ) ตอนที่ ๗๐ หน้า ๑ ลงวันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๔๘๖

ในทางเศรษฐกิจชั้น การทางจึงโดยยกเลิกคำสั่งนี้ไปในเดือนธันวาคมปีเดียวกันนั้นเอง

อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันนี้ประเทศไทยก็ได้มีการกำหนดเขตหวงห้ามคนต่างดาวโดยเฉพาะ
 ๒๒๓
 ชั้นเลย นอกจากเขตหวงห้ามตามพระราชบัญญัติว่าด้วยเขตปลอดภัยในราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๔๗๘
 ซึ่งเป็นการกำหนดเขตหวงห้ามต่อประชาชนโดยทั่วไปทุกคน ดังนั้น จึงอาจจะกล่าวได้ว่า ชาวจีนใน
 ประเทศไทยได้รับสิทธิเสรีภาพในการตั้งถิ่นฐานและเดินทางไปมาทั้งภายในและภายนอกราชอาณาจักร
 ได้อย่างกว้างขวาง เช่นเดียวกับชาวไทยเอง

๕.๓ สิทธิทางการศึกษา

การศึกษาเป็นกระบวนการทางสังคมที่สำคัญที่สุดของมนุษย์ในสังคม เพื่อให้เกิดความเจริญ
 งอกงามในตัวบุคคล รวมตลอดถึงการเปลี่ยนแปลงหรือส่งเสริมพฤติกรรมทั้งหลายที่แสดงออกในทางที่ดี
 เพื่อความเป็นอยู่ร่วมกันในสังคม ๒๒๓ ในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนได้บัญญัติไว้ว่า "ทุกคนมีสิทธิใน
 การศึกษา การศึกษาจะต้องให้เปล่าอย่างน้อยในชั้นประถมศึกษา..." และในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร
 ไทย พ.ศ. ๒๕๑๑ ก็ได้บัญญัติไว้เช่นกันว่า บุคคลย่อมมีเสรีภาพบริบูรณ์ในการศึกษาอบรม เมื่อการ
 ศึกษาอบรมนั้นไม่เป็นภัยต่อหน้าที่ของพลเมืองตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาอบรม และไม่ขัดต่อกฎหมาย
 เกี่ยวกับการจัดสรรสถานศึกษา

ชาวจีนในประเทศไทยได้รับเสรีภาพอย่างกว้างขวางในการศึกษาภาษาจีนของตนมาตั้งแต่
 สมัยโบราณ โดยมีได้มีการศึกษกันแต่อย่างใดเลย ในระยะแรกนั้นชาวจีนยังมีได้มีโรงเรียนสำหรับสอน
 ภาษาจีนขึ้นโดยเฉพาะ นอกจากจะส่งบุตรหลานไปเรียนยังประเทศจีน หรือจ้างครูมาสอนที่บ้าน หรือ
 ส่งไปเรียนตามศาลเจ้า เป็นต้น มีหลักฐานปรากฏว่าได้มีโรงเรียนจีนขึ้นเป็นครั้งแรกที่ เกาะเรียน
 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในต้นรัชกาลพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก และต่อมาในรัชกาล

๒๒๒ "พระราชบัญญัติว่าด้วยเขตปลอดภัยในราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๔๗๘" ราชกิจจานุเบกษา,
 เล่ม ๕๒ ตอนที่ ๕๒ หน้า ๑๔๗๖ ลงวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๔๗๘

๒๒๓ John Dewey, "Dictionary of Education" (New York: Philosophical
 Library, 1959), p.32

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้มีพวงมิตรชนารืออเมริกันเปิดโรงเรียนจีนขึ้นอีก แต่เมื่อครูผู้สอนถึงแก่กรรมไปก็ไต่ยุติการสอนภาษาจีนลง ^{๒๔} ต่อมาจนถึงสมัยรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว จึงได้มีการจัดตั้งโรงเรียนขึ้นโดยชาวจีนเองขึ้นมาใหม่ ทั้งมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น โดยชาวจีนกลุ่มต่าง ๆ เอง และด้วยปรากฏว่ามีบทบาทในทางการเมือง เข้ามายุ่งเกี่ยวกับราชการไทยจึงได้เริ่มวางนโยบายเข้าควบคุมโดยกำหนดให้มาขอจดทะเบียนต่อทางราชการ เช่นเดียวกับโรงเรียนอื่น ๆ นอกจากนี้ทางราชการยังได้วางหลักการควบคุมวิธีการสอน การไร้อำนาจเรียน และให้รับทั้งเด็กจีนและเด็กไทยเข้าเรียนเหมือนกัน สำหรับการสอนนั้นจะต้องสอนทั้งภาษาไทยและภาษาจีนด้วย ^{๒๕}

โดยที่ทางราชการเห็นว่าโรงเรียนของเอกชนต่างมีสภาพที่ไม่ถูกต้องสมเป็นสถานสำหรับศึกษาของเยาวชน ดังนั้น ในปี พ.ศ. ๒๔๖๐ จึงได้ตราพระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ พ.ศ. ๒๔๖๐ ^{๒๖} ขึ้นเป็นครั้งแรก ซึ่งนอกจากเพื่อจะวางระเบียบกิจการโรงเรียนเอกชนทั่วไปแล้ว ก็เพื่อประโยชน์ในการควบคุมโรงเรียนจีน และยังมุ่งจะใช้เป็นเครื่องมือในการก่อให้เกิดการผสมกลมกลืนอีกด้วย เพราะลูกหลานชาวจีนต่างก็ได้มีสัญชาติไทยตามพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๔๕๖ แล้ว ดังจะเห็นได้จากวิญญูติในมาตรา ๑๔ และ มาตรา ๑๕ บัญญัติว่า โรงเรียนราษฎร์จะต้องจัดสอนนักเรียนให้อ่านเขียน และเข้าใจภาษาไทยได้คล่องแคล่วพอสมควร และจะต้องจัดให้นักเรียนได้ศึกษาหน้าที่พลเมืองที่ปลูกฝังความจงรักภักดีต่อประเทศชาติ และให้มีความรู้ในวิชาภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ เป็นอย่างน้อย ผลจากพระราชบัญญัตินี้ โรงเรียนจีนต้องมาจดทะเบียนขอจัดตั้งอยู่ในความควบคุมดูแลของกระทรวงศึกษาธิการ และคำว่า โรงเรียนจีนทั้งหมดไป โดยเปลี่ยนมาใช้เป็นโรงเรียนราษฎร์แทน นอกจากนี้

^{๒๔} สมาคมโรงเรียนราษฎร์, "ประวัติการโรงเรียนราษฎร์และทำเนียบโรงเรียนราษฎร์" (พระนคร, มงคลการพิมพ์, ๒๕๐๕) หน้า ๓๑

^{๒๕} สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยาถนอมพิทยาลักษณ์, "สาส์นสมเด็จ เล่ม ๓" (พระนคร, องค์การค้ำของกุรุสภา, ๒๕๐๔) หน้า ๒๘ - ๓๓

^{๒๖} "พระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ พ.ศ. ๒๔๖๐" ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม ๓๔ หน้า ๑๑๐ ลงวันที่ ๕ มิถุนายน ๒๔๖๐

ครูชาวจีนที่สอนอยู่ในโรงเรียนจะต้องสอบภาษาไทยให้ได้ภายใน ๖ เดือน หรือ ๑ ปีด้วย

ต่อมาปี พ.ศ. ๒๔๖๔ กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษาชั้น
เป็นครั้งแรก^{๒๓} กำหนดให้เด็กที่มีอายุ ๗ - ๑๔ ขวบ ต้องเข้าศึกษาอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษา
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ เท่ากับเป็นการบังคับให้เด็กทุกคนได้เข้าศึกษามีความรู้ความเข้าใจในภาษา
ไทย และมีความเป็นไทยมากขึ้น

ในระยะต่อมาได้มีการจัดตั้งโรงเรียนจีนขึ้นถึงระดับมัธยมศึกษา ซึ่งส่วนใหญ่เป็นโรงเรียน
ภายใต้การสนับสนุนของสมาคมชาวจีนต่าง ๆ และมีจำนวนเพิ่มขึ้นมาก^{๒๔}

แต่หลังจากประเทศไทยได้เปลี่ยนแปลงการปกครองเมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๕ ได้มีการควบคุม
การศึกษาภาษาจีนมากขึ้น โดยในปี พ.ศ. ๒๔๗๕ ทางราชการได้ออกกฎจำกัดเวลาการสอนภาษา
จีนในโรงเรียนจีน ให้สอนภาษาจีนได้ไม่เกินสัปดาห์ละ ๖ ชั่วโมง ในจำนวนชั่วโมงสอนทั้งสิ้น
๒๕ ชั่วโมง โดยถือว่า การเรียนภาษาจีนเป็นเพียงแต่การสอนภาษาต่างประเทศวิชาหนึ่ง เท่านั้น
และวิชาที่จะสอนในภาษาจีนนี้จะต้องได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการก่อน
 และได้มีการประกาศห้ามหนังสือจีนที่ไม่เหมาะสมใช้ในการสอนด้วย การควบคุมดังกล่าวทำให้
ชาวจีนรวมมือกันเรียกร้องต่อทางราชการให้เพิ่มชั่วโมงสอนภาษาจีนให้มากขึ้น แต่ไม่ได้ผลและมี
โรงเรียนจีนที่ละเมิดคำสั่งถูกทางราชการสั่งปิดไปเป็นจำนวนถึง ๗๕ โรงเรียน^{๓๐} ต่อมาในปี

^{๒๓} "พระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. ๒๔๖๔" ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม ๓๘ หน้า ๒๖
ลงวันที่ ๑ กันยายน ๒๔๖๔, มาตรา ๕

^{๒๔} กรมวิสามัญศึกษา, "โรงเรียนราษฎร์เพื่อสอนภาษาจีน" เอกสารการศึกษากรมวิสามัญ
ศึกษา ฉบับที่ ๗ (พระนคร, โรงพิมพ์ทางพิมพ์เพชรรัตน์, ๒๕๐๐) หน้า ๕ - ๑๐

^{๒๕} "ประกาศกระทรวงมหาดไทย ห้ามมิให้นำหนังสือพิมพ์หรือสิ่งพิมพ์เข้ามาในสยาม"
ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม ๕๐ หน้า ๑๐๘ ลงวันที่ ๒๖ มกราคม ๒๔๗๗

^{๓๐} W.G. Skinner, op.cit., p.229

พ.ศ. ๒๔๗๕ ได้ประกาศให้พระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ พ.ศ. ๒๔๗๕ ^{๓๑} ขึ้นใหม่ ซึ่งยังคงมีสาระสำคัญเช่นเดิม จนกระทั่งถึงระยะสงครามโลกครั้งที่ ๒ ประเทศไทยจำต้องร่วมมือกับประเทศญี่ปุ่น จึงได้ทำการควบคุมชาวจีนในสถานต่าง ๆ อย่างเข้มงวด เช่นในปี พ.ศ. ๒๔๘๒ รัฐมนตรีศึกษาธิการ ได้มีคำสั่งให้โรงเรียนจีนที่สอนนักเรียนที่มีอายุอยู่ในเกณฑ์ศึกษาภาคบังคับ คือ ๗ - ๑๔ ปี จะสอนภาษาจีนได้สัปดาห์ละเพียง ๒ ชั่วโมง ^{๓๒} และได้สั่งปิดโรงเรียนที่ฝ่าฝืนคำสั่งนี้ และในระหว่างปี พ.ศ. ๒๔๘๑ - ๒๔๘๓ โรงเรียนจีนทั้งประเทศซึ่งมีอยู่ทั้งหมด ๒๘๓ โรงเรียน ได้ลดลงไปหมด โดยลดลงไปเอง ๕๑ โรงเรียน ถูกสั่งปิดไป ๒๓๒ โรงเรียน ^{๓๓} แต่เมื่อภายหลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ เหตุการณ์ทางการเมืองระหว่างประเทศได้เปลี่ยนแปลงไป ประเทศไทยได้มีสนธิสัญญาทางไมตรีกับจีน และมีข้อตกลงประการหนึ่งว่า

"ข้อ ๖... อนึ่ง จะให้มีเสรีภาพที่จะจัดตั้งโรงเรียนเพื่อการศึกษาแห่ง เด็กของตน..."

นอกจากนี้ สถานทูตจีนประจำประเทศไทย ซึ่งเปิดขึ้นเป็นครั้งแรกในปี พ.ศ. ๒๔๘๕ ได้ทำการเจรจาเรียกร้องต่อกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องการสอนภาษาจีนในโรงเรียนจีนหลายประการ เช่น ไม่ควรระงับการให้ครูจีนสอนภาษาไทย และให้สอนภาษาจีนได้ในค่าต่ำกว่าสัปดาห์ละ ๑๒ ชั่วโมง เป็นต้น ^{๓๔} ในเรื่องนี้ทางกระทรวงศึกษาธิการของไทยได้ตอบชี้แจงไปว่า โรงเรียนราษฎร์ทุกแห่ง

^{๓๑} พระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ พ.ศ. ๒๔๗๕" ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม ๕๔ หน้า ๓๕๖ ลงวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๔๘๐

^{๓๒} W.G. Skinner, op.cit., p.266

^{๓๓} กองการเศรษฐกิจ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ รายงานการศึกษาเรื่องบทบาททางเศรษฐกิจของชนจีนในประเทศไทย และอิทธิพลของชนจีนในส่วนภูมิภาค (ไม่ปรากฏสถานที่พิมพ์, ๒๔๖๐) หน้า ๓๓

^{๓๔} โปรดดูรายละเอียดใน เกรียง เอี่ยมสกุล, "ลูกจีนในประเทศไทย" (พระนคร, วิทยาลัยแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี, พ.ศ. ๒๕๐๖) หน้า ๓๕

ต้องปฏิบัติตามกฎหมายเหมือนกันหมด อย่างไรก็ตาม หลังจากที่ได้มีการเจรจากันหลายครั้ง ทางไทย
ได้ยินยอมผ่อนผันให้โรงเรียนจีนเพิ่มขึ้น เช่น อนุญาตให้สอนภาษาจีนได้สัปดาห์ละ ๑๐ ชั่วโมง^{๓๕}
เป็นต้น ดังนั้น จึงได้มีโรงเรียนจีนเพิ่มจำนวนมากถึงกว่า ๔๐๐ โรงเรียน

ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๔๕๑ จอมพล ป.พิบูลสงคราม กลับเข้าดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีอีก
ครั้งหนึ่ง และได้กลับไปใช้นโยบายควบคุมโรงเรียนจีนขึ้นใหม่ มีการประกาศกำหนดจำนวนโรงเรียน
จีนทุกประเภทที่จะพึงมีได้ในแต่ละจังหวัดทั่วประเทศขึ้น เมื่อวันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๔๕๑^{๓๖} โดยอาศัย
อำนาจตามพระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ประเภทใดประเภทหนึ่งซึ่งจะพึงมีได้ในแต่ละท้องที่ ทำให้
โรงเรียนจีนมีจำนวนลดน้อยลงเหลือเพียงประมาณ ๑๕๐ แห่ง จนถึงปัจจุบันนี้ทางรัฐบาลก็มีนโยบาย
ที่จะพยายามลดจำนวนโรงเรียนจีนให้ลดน้อยลงไปอีก^{๓๗} และสำหรับโรงเรียนที่ขอรับเงินอุดหนุน
จากรัฐบาลจะสอนภาษาจีนได้เพียงสัปดาห์ละไม่เกิน ๒ ชั่วโมง นอกจากนี้ยังได้กำหนดหลักสูตรการ
สอนชั้นประถมศึกษาไว้ว่า การเรียนภาษาจีนนั้นเป็นเพียงวิชาเลือกวิชาหนึ่ง ซึ่งจะไม่ผลต่อการ
สอบของนักเรียนแต่อย่างใด^{๓๘} ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่าการศึกษาภาษาจีนของชาวจีนในประเทศไทยนั้น
ทางรัฐบาลมิได้อนุญาตให้มีการศึกษาโดยตรง นอกจากจะเป็นวิชาเลือกเท่านั้น ทั้งในระดับชั้นประถม
ศึกษาในโรงเรียนราษฎร์^{๓๙} ระดับอาชีวศึกษาในโรงเรียนพาณิชย์การต่าง ๆ และระดับวิทยาลัยใน

^{๓๕} กรมวิสามัญศึกษา, เรื่องเดิม, หน้า ๑๕

^{๓๖} ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ, เรื่องกำหนดจำนวนโรงเรียนราษฎร์เพื่อสอนภาษาจีน
ประกาศ ณ วันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๔๕๑ และจากสถิติของโรงเรียนราษฎร์ พ.ศ. ๒๕๐๔ ในปัจจุบัน
เหลือโรงเรียนจีนทั่วประเทศเพียง ๑๕๕ แห่ง และโรงเรียนพิเศษสอนเฉพาะกลางคืน ๑๔ แห่ง

^{๓๗} หนังสือพิมพ์รายวัน "สยามรัฐ" ฉบับประจำวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๐๕ ขาวหน้า ๑
ทำให้สัมภาษณ์ของปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

^{๓๘} พิชัย รัตนพล, "วิวัฒนาการควบคุมโรงเรียนจีน" (พระนคร, วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัย, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ๒๕๑๒), หน้า ๑๒๑

^{๓๙} คำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ที่ ๑๓. ๒๔๗/๒๕๐๕ เรื่องให้ใช้หลักสูตรภาษาจีนในชั้นประถมศึกษา

วิทยาลัยพาณิชยการพระนคร และวิทยาลัยเทคนิคกรุงเทพ ซึ่งปรากฏว่ามีผู้สมัคร เรียนเพียงจำนวนน้อย และที่เรียนไม่ได้ผลอย่างจริงจังแต่อย่างใด แม้ในระยะต่อมาจะได้มีการ เปิดสอนภาษาจีนขึ้นที่สถาบัน เอเชีย คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย^{๕๐} ก็เป็นที่น่าสงสัยว่าจะได้ผลเพียงใด

สำหรับการจัดตั้งโรงเรียนนั้น ตามพระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ พ.ศ. ๒๔๖๑ และ พระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ พ.ศ. ๒๔๗๕ มิได้มีการกำหนดว่าผู้ก่อตั้งโรงเรียนนั้นจะต้องมีสัญชาติ ไทยแต่อย่างใด แต่เมื่อประกาศใช้พระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ พ.ศ. ๒๔๘๗^{๕๑} ได้กำหนดไว้ว่า ผู้ก่อตั้งโรงเรียนนั้นถ้าเป็นนิติบุคคลจะต้องมีสัญชาติไทย แต่ถ้าเป็นบุคคลธรรมดาคนนอกจากจะต้องมีสัญชาติ ไทยเองแล้ว บุคคลต้องมีสัญชาติไทยอีกด้วย โดยบัญญัติไว้ดังนี้

"มาตรา ๗ โรงเรียนตั้งขึ้นใดก็ตาม เมื่อผู้ขอเป็นเจ้าของ ได้รับใบอนุญาตจากผู้ว่าราชการ จังหวัดแล้ว และผู้ว่าราชการจังหวัดจะออกใบอนุญาตให้โดยด้วยความเห็นชอบของรัฐมนตรี เมื่อปรากฏว่า ผู้ขอ ถ้าเป็นบุคคลธรรมดา ต้องมีสัญชาติไทย และบิดาท้องมีสัญชาติไทยด้วย และถ้าเป็น นิติบุคคลก็ต้องมีสัญชาติไทยเช่นกัน นอกจากนี้เมื่อเจ้าของโรงเรียนเมื่ออันเป็นไปแล้วจะโอนให้ผู้อื่นไม่ได้" ส่วนบุคคลที่จะเป็นครูได้นั้น จะต้องมีความรู้ภาษาไทยตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงด้วย ก็ รัศมีความรู้ชนประโยชน์ประภคณาเป็นเกณฑ์ และได้รับใบรับรองวุฒิครูสอนภาษาจีนจากกระทรวง

^{๕๐} หนังสือพิมพ์รายวันภาษาจีน "เจียเป่า" ฉบับประจำวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๑๕ จากคำให้ สัมภาษณ์ของอาจารย์อำพน นະมาตย์ ผู้อำนวยการสถาบันเอเชีย มีนิตិ์สมัคร เรียนอยู่ประมาณ ๒๐ คน

^{๕๑} "พระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ พ.ศ. ๒๔๘๗" ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม ๗๑ ตอนที่ ๑๔ หน้า ๓๐๘ ลงวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๔๘๗, มาตรา ๗

^{๕๒} "กฎกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๔๘๗" ออกตามความในพระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ พ.ศ. ๒๔๘๗" ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม ๗๑ ตอนที่ ๕๖ หน้า ๔๐๕ ลงวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๔๘๗ และจากสถิติโรงเรียนราษฎร์ พ.ศ. ๒๕๑๔ กองโรงเรียนราษฎร์ มีครูจีนทั่วประเทศจำนวน ๑๐๖๘ คน

ศึกษาธิการ และต้องผ่านการตรวจสอบประวัติจากหน่วยราชการต่าง ๆ เช่น ตำรวจสันติบาล และ กรมประมวลชาวกลาง อย่างเข้มงวด

จากการศึกษาถึงการดำเนินนโยบายของรัฐบาลจะพบว่า รัฐบาลทุกชุดทุกสมัยได้ใช้นโยบาย ควบคุมการศึกษาภาษาจีนเพื่อให้เกิดความผสมกลมกลืนทาง เชื้อชาติ ซึ่งนอกจากจะใช้วิธีการควบคุม จำนวนโรงเรียนจีน การควบคุมหลักสูตร และอัตราเวลาเรียนดังที่กล่าวมาแล้ว ยังได้ควบคุมการ ดำเนินการบริหารของโรงเรียนจีนเพื่อมิให้กลายเป็นเครื่องมือทางการเมือง และควบคุมการสอน ภาษาจีน ตลอดจนหนังสือแบบเรียนภาษาจีนและอุปกรณ์การสอนด้วย เพื่อป้องกันการอบรบ สั่งสอน ปลุกฝังความรู้สึกลงในทางชาตินิยมจีนขึ้น หรือแทรกการสอนทางลัทธิการเมืองเข้าไป อันจะเป็นการหันเห ความจงรักภักดี ซึ่งจะเป็อุปสรรคต่อการผสมกลมกลืน และก่อให้เกิดปัญหาชนกลุ่มน้อยขึ้นได้

อาจจะกล่าวได้ว่า การดำเนินนโยบายในด้านการศึกษาภาษาจีนของรัฐบาลได้ก่อให้เกิด ผลที่ต่อการผสมกลมกลืนมากที่สุด คงจะเห็นได้ว่า ในปัจจุบันนี้ลูกหลานชาวจีนส่วนใหญ่แทบจะไม่รู้ ภาษาจีนกัน หรือรู้ก็เพียงเล็กน้อยเท่านั้น จนแทบจะใช้อะไรไม่ได้ ทั้งนี้เพราะการศึกษาภาษาจีนนั้น ต้องใช้เวลานานมีและศึกษาอย่างสม่ำเสมอจึงจะได้ผล แมว่าจะมีการศึกษาพิเศษในโรงเรียนกลาง คินม่างก็เป็นเพียงส่วนน้อย และมีอุปสรรคเพื่อประโยชน์ในด้านการประกอบธุรกิจการค้ามากกว่า เพื่อการศึกษาจริง ๆ นอกจากนี้แล้วความนิยมด้านการศึกษาของชาวจีนเองก็ได้เปลี่ยนแปลงมานิยม การศึกษาในสาขาวิชาการต่าง ๆ มากกว่าจะศึกษาภาษาจีนโดยตรง คงจะเห็นได้ว่า ชาวจีนต่าง นิยมส่งบุตรหลานเข้าศึกษาในระดับเตรียมอุดมศึกษา เพื่อเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ใน ประเทศหรือต่างประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา และยุโรป ฯลฯ ผลจากการเข้าศึกษาในสถานศึกษา เหล่านี้ จะทำให้บุตรหลานชาวจีนมีสภาพห่างออกมาจากสังคมชาวจีนแบบดั้งเดิมทุกทีและกลายเป็น ชนรุ่นใหม่ของไทย เช่นเดียวกับชาวไทยทั่วไปนั่นเอง

๕.๔ ลัทธิถ้านการนับถือศาสนา

ศาสนาเป็นเรื่องของจิตใจและความเชื่อถือของมนุษย์ ซึ่งก่อให้เกิดการปฏิบัติตนและพิธี กรรมตามความเชื่อนั้น มนุษย์ได้นับถือศาสนาตามแต่สมัยคึกคักบรรพ และได้มีการสู้รบกันระหว่าง ผู้ที่ต่างศาสนากัน แต่ในสมัยปัจจุบันนี้บ้าน เมือง เจริญขึ้น และถือว่าควรปลดปล่อยบุคคล เลือกลัทธิศาสนา

๔๓
ไคตามิใจสมักร

ประเทศไทยนั้นไม่มีการรังเกียจหรือกีดกันชาวต่างประเทศ ไม่ว่าจะนับถือศาสนาใด ๆ มาแต่โบราณกาล ดังเช่น ในสมัยพระบาทสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ได้มีบรรณราชวงศ์ชาวฝรั่งเศส เดินทางเข้ามาเผยแพร่ลัทธิศาสนาของตน และต่อมาในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงทำสัญญากับอังกฤษ เมื่อปี พ.ศ. ๒๓๘๘ อนุญาตให้คนในบังคับอังกฤษ ที่เข้ามาอยู่ในประเทศไทยประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ ตามศาสนา และสร้างโบสถ์ของตนได้^{๔๔} ในสมัยการปกครองระบอบประชาธิปไตย ก็ได้มีการบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญการปกครองประเทศโดยตลอดมาทั้งในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๐๑ ได้บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๖ ว่า บุคคลมีเสรีภาพในการนับถือศาสนาและประกอบพิธีกรรมได้ ในเมื่อไม่ฝ่าฝืนกฎหมายหรือศีลธรรมของบ้านเมือง และได้รับความคุ้มครองจากรัฐ

สำหรับชาวจีนในประเทศไทยนั้นได้รับสิทธิในการนับถือศาสนา และประกอบพิธีกรรมของตนโดยตลอดมา และในสนธิสัญญาทางไมตรีระหว่างไทย - จีน ได้มีข้อตกลงกันไว้ในข้อ ๖ ว่า "...จะได้รับเสรีภาพในการสักการะบูชา และการศาสนา ตามกฎหมายและข้อบังคับแห่งประเทศบ้านเมือง"

จากบทบัญญัติและข้อตกลงต่าง ๆ ดังกล่าวมานี้ ชาวจีนได้รับเสรีภาพในการนับถือศาสนาอย่างกว้างขวาง และได้รับการอุปถัมภ์จากทางศาสนาจักรและอาณาจักรอยู่เสมอ เช่น มีการประกอบพิธีไหว้เจ้าบูชาบรรพบุรุษทางประเพณีของตน มีการประกอบพิธีกรรมในเทศกาลต่าง ๆ และจัดตั้งวัดจีน โรงสวด พุทธสมาคม ตลอดจนมูลนิธิต่าง ๆ ขึ้นมากมาย โดยทางรัฐบาลได้ให้สิทธิต่าง ๆ เป็นอย่างกว้าง เช่น การให้ถือกรรมสิทธิ์ที่ดินเพื่อการศาสนาไคตามิประมวลกฎหมายที่ดินกำหนดไว้

๔๓ พัทธา สายหู่, "คำบรรยายวิชามานุษยวิทยา" แผนกอิสระสื่อสารมวลชน ฯ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, พ.ศ. ๒๕๐๐

๔๔ ทรงศรี อัจฉอรณ, เรื่องเดิม, หน้า ๕๗

สามารถที่จะสร้าง เจ้าโกตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. ๒๔๕๗ และกฎเสนาบดีว่าด้วย
 ที่ก่อก่อสถานชนิกเสนาบดี เจ้า โดยถือว่าเสนาบดีที่ก่อก่อสร้างชนิกด้วยวัด มีฐานะอันมั่นคงถาวร นอกจาก
 ที่ตั้งอยู่ในที่ดินของ เอกชนนิติกรรมสิทธิเป็นเจ้าของ ให้มีฐานะเป็นนิติวิไว้ให้เป็นหลักฐาน และต้องมีผู้จัดการ
 ปกครอง ซึ่งต้อง เป็นคนที่อยู่ในบังคับกฎหมายของไทยด้วย โดยยื่นขออนุญาตอธิบดีกรมตำรวจ หรือ
 ผู้ว่าราชการจังหวัด ตามแต่กรณี เมื่อได้พิจารณาเหตุผลประกอบพร้อมด้วยคุณสมบัติตามที่กำหนดแล้ว
 ก็ได้ออกใบอนุญาตตั้งโกตามที่ได้เห็นสมควร นอกจากนี้ยังจัดตั้งวัดขึ้นได้ตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์

พ.ศ. ๒๕๐๕ และกฎกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๐๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติ
 คณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ ซึ่งได้กำหนดไว้ว่า บุคคลใดประสงค์จะสร้างวัดให้ยื่นคำขออนุญาตต่อนายอำเภอ
 ท้องที่ที่จะสร้างวัดนั้น เมื่อนายอำเภอพิจารณาเห็นสมควรแล้วให้นำปรึกษาเจ้าคณะอำเภอ แล้วเสนอ
 เรื่องและความเห็นไปยังผู้ว่าราชการจังหวัด เมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาเห็นสมควรแล้ว นำ
 ปรึกษาเจ้าคณะจังหวัด แล้วส่งเรื่องและความเห็นไปยังกรมการศาสนา เมื่อกรมการศาสนาพิจารณา
 เห็นสมควรให้สร้างวัดได้แล้ว ให้รายงานกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อขอรับความเห็นชอบ แล้วนำเสนอ
 มหาเถรสมาคม เมื่อมหาเถรสมาคมพิจารณาเห็นชอบด้วยแล้วให้กรมการศาสนาออกหนังสืออนุญาตให้
 สร้างวัดได้

๕๕ "กฎเสนาบดีว่าด้วยที่ก่อก่อสถานชนิกเสนาบดี เจ้า ออกตามความในพระราชบัญญัติลักษณะปกครอง
 ท้องที่ พ.ศ. ๒๔๕๗ มาตรา ๑๒๓" ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม ๓๔ หน้า ๑๓ ลงวันที่ ๑๕ มีนาคม
 ๒๔๖๓, มาตรา ๑๒๓ ข้อ ๘, ๑๒ และ ๑๓

๕๖ "พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕" ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม ๗๘ ตอนที่ ๑๐ หน้า
 ๑๑๕ ลงวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๐๕

๕๗ "กฎกระทรวงศึกษาธิการ (ฉบับที่ ๑) พ.ศ. ๒๕๐๗ ออกตามความในพระราชบัญญัติ
 คณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕" ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม ๘๑ ตอนที่ ๑๕ หน้า ๑๕ ลงวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน
 ๒๕๐๗, ข้อ ๑ และ ๓

ดังนั้น ชาวจีนในประเทศไทยมีส่วนใหญ่ต่างก็มีถือศาสนาพุทธ ฝ่ายมหายาน ได้จัดสร้าง
สำนักสงฆ์ขึ้นขึ้นหลายแห่ง และผู้ที่มีความประสงค์จะอุปสมบทเป็นพระภิกษุจีนก็ทำได้ นอกจากนี้
โดยเหตุที่ชาวจีนและชาวไทยต่างก็มีถือพุทธศาสนาเป็นส่วนใหญ่ ชาวจีนจึงนิยมเลื่อมใสในการศึกษา
ทำบุญการกุศลต่าง ๆ รวมกับชาวไทย และปฏิบัติตามประเพณีความเชื่อของไทยได้เป็นอย่างดี จึงจะ
เห็นได้ว่า ชาวจีนในประเทศไทยได้มีส่วนร่วมในการบริจาคเงินการกุศล เป็นเจ้าภาพร่วมในพิธีทาง
พุทธศาสนาต่าง ๆ ตลอดจนให้บุตรหลานของตนไปอุปสมบทเป็นภิกษุสงฆ์ด้วย และมีความเลื่อมใส
ศรัทธาในค่านิยมตามหลักพุทธศาสนาอย่างเหนียวแน่น โดยเหตุดังกล่าวจึงเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่ง
ที่ทำให้ชาวจีนและชาวไทยได้มีความผสมกลมกลืนกันเป็นอย่างดียิ่งกว่าประเทศอื่น ๆ

๕.๕ สิทธิการจำกัดสมาคม

สมาคมนั้นนับได้ว่าเป็นกลุ่มที่มีการจัดระเบียบทางสังคมประการหนึ่ง และเป็นกลุ่มที่มีความ
สำคัญยิ่งในสังคมที่ซับซ้อนและเจริญก้าวหน้าในปัจจุบัน ทั้งนี้เพราะมนุษย์ในสังคมต้องมีการติดต่อสัมพันธ์
กันอยู่เสมอ และผู้ที่มิได้ประสงค์ตรงกันย่อมต้องการที่จะได้รวมกลุ่มกันขึ้นเพื่อกำเนินการตามวัตถุประสงค์
ดังกล่าว ดังที่ในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนได้บัญญัติไว้ว่า "ทุกคนมีสิทธิในอิสรภาพแห่งการรวม
ประชุมและการตั้งสมาคมโดยสันติ" สำหรับประเทศไทยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๐๑
ก็ได้รับรองไว้เช่นกัน คือ บุคคลย่อมมีเสรีภาพบริบูรณ์ในการรวมกันเป็นสมาคม เมื่อมีวัตถุประสงค์ไม่
เป็นการฝ่าฝืนกฎหมาย

^{๕๕} ปรกค "ประกาศระเบียบพระอุปัชฌายะจีนิกาย พ.ศ. ๒๔๙๔" แถลงการณ์คณะสงฆ์
เล่ม ๓๕ ภาค ๑ หน้า ๒๗ และตามรายงานประจำปีของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๐๔
ปรากฏมีสำนักสงฆ์จีนรวม ๒๑ สำนัก

^{๕๖} ปรกค "สังฆาตติ ระเบียบพระอุปัชฌายะ พ.ศ. ๒๔๘๗" แถลงการณ์คณะสงฆ์
เล่ม ๓๒ ภาค ๒ หน้า ๓๒๑

โดยเหตุที่ชาวจีนนี้มีประเพณีนิยมในการรวมกลุ่มกันตามตระกูลหรือหมู่บ้านภูมิลำเนาเพื่อ
 พึ่งพาช่วยเหลือกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อชาวจีนได้อพยพมาอาศัยอยู่ในต่างประเทศก็นำมาใช้
 เป็นศูนย์กลางสำคัญของสังคมนั้นๆ สำหรับในประเทศไทยนั้นก็เช่นกัน เมื่อได้เดินทางเข้ามา
 ในประเทศไทยจำนวนมากขึ้น ก็ได้มีการรวมกลุ่มเป็นพวกเป็นเหล่าขึ้น และก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ
 โดยในชั้นแรกได้มีการรวมกลุ่มในรูปของสมาคมลับ หรือ "อั้งยี่" ในสมัยต้นกรุงรัตนโกสินทร์ สมาคม
 ลับนี้มีบทบาทในกรณีกบฏของกบฏผลประโยชน์ต่าง ๆ ของชาวจีน และในบางครั้งก็ขยายขอบเขต
 ถึงทางราชการไทยด้วย ^{๕๐} ถึงนั้น รัฐบาลจึงมีความจำเป็นในการควบคุมสมาคมลับทั้งหลายและได้
 เริ่มออกกฎหมายควบคุมเป็นครั้งแรกในปี พ.ศ. ๒๔๕๐ คือ พระราชบัญญัติว่าด้วยอั้งยี่ ร.ศ. ๑๑๖
 และเมื่อประกาศใช้กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. ๑๒๓ ^{๕๑} ได้บัญญัติโทษการเป็นอั้งยี่ไว้ด้วย นับแต่นั้น
 มาบรรดาสมาคมลับทั้งหลายจึงได้หมดสิ้นไป และหันมาดำเนินการจดทะเบียนเป็นสมาคมถูกต้อง
 ตามกฎหมายต่อทางราชการ ปรากฏว่าสมาคมทองถิ่นหรือภคชาติดำเนินการจดทะเบียนต่อทาง
 ราชการ เป็นพวกแรก ต่อมาได้มีสมาคมอาชีพและธุรกิจ สมาคมกานศาสนา สมาคมชอสกุล และ
 สมาคมอื่น ๆ ตามลำดับ ^{๕๒} เพื่อทำหน้าที่เป็นตัวแทนของชาวจีน และให้บริการต่าง ๆ ในทางค่าน
 สังคมแก่ชุมชนชาวจีนโดยตลอดมา และนับได้ว่าเป็นโครงรูปทางสังคมของชาวจีนในประเทศไทยที่
 สำคัญที่สุดก็ว่าได้

^{๕๐} โปรดดูรายละเอียดใน "ประชุมพงศาวดารภาคที่ ๓๓" ฉบับหอสมุดแห่งชาติ (พระนคร,
 องค์การการศึกษาศาสนา, ๒๕๑๑)

^{๕๑} "พระราชบัญญัติว่าด้วยอั้งยี่ ร.ศ. ๑๑๖" ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม ๑๔ หน้า ๓๗๘
 ลงวันที่ ๑ ตุลาคม ร.ศ. ๑๑๖ และ "กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. ๑๒๓" ราชกิจจานุเบกษา,
 เล่ม ๒๕ หน้า ๒๐๖ ลงวันที่ ๒๑ เมษายน ร.ศ. ๑๒๓

^{๕๒} แสง รัตนมงคลมาศ, "การบริหารงานของสมาคมจีน: บทศึกษาเฉพาะกรณีสมาคมจีน
 แต้จิ๋วแห่งประเทศไทย" (พระนคร, วิทยาลัยแพทยศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์,
 ๒๕๐๘) หน้า ๓๘ - ๔๐

ในปี พ.ศ. ๒๔๕๗ ได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติสมาคม พ.ศ. ๒๔๕๗ ^{๕๓} ขึ้นเป็นครั้งแรก เพื่อให้ระเบียบการจดทะเบียนของสมาคม ซึ่งได้มีผู้นิยมตั้งกันมากขึ้น และเมื่อได้ตราประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๓ ^{๕๔} เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๖๗ จึงได้กำหนดให้มีการจดทะเบียนสมาคมตามที่กฎหมายนี้ได้บัญญัติไว้ แต่ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๔๗๑ ได้ตราประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๓ ^{๕๕} ขึ้นใหม่ และบังคับใช้ตลอดมาจนถึงปัจจุบันนี้

สำหรับการจดทะเบียนเป็นสมาคมนั้นต้องขออนุญาตจากสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ โดยผู้ที่อยู่ในจังหวัดกรุงเทพฯ ในยื่นคำร้องต่อกองการวัฒนธรรม สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ ส่วนจังหวัดอื่น ๆ ยื่นคำร้องขอต่อผู้ว่าราชการจังหวัด ผู้ว่าราชการจังหวัดจะส่งต่อไปยังกองการวัฒนธรรม สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการต่อไป ตามพระราชบัญญัติวัฒนธรรม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๘๖ ^{๕๖} เมื่อได้รับอนุมัติให้จัดตั้งสมาคมตามข้อบังคับแล้ว

^{๕๓} "พระราชบัญญัติสมาคม พ.ศ. ๒๔๕๗" ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม ๓๑ หน้า ๑๘๖
ลงวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๔๕๗

^{๕๔} "ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๓ (ฉบับที่ ๑) พ.ศ. ๒๔๖๗" ราชกิจจานุเบกษา,
เล่ม ๔๑ หน้า ๑ ลงวันที่ ๑ มกราคม ๒๔๖๗

^{๕๕} "พระราชกฤษฎีกาให้ใช้บทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๓ ที่ได้ตรา
ชำระใหม่" ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม ๔๕ หน้า ๑ ลงวันที่ ๑ มกราคม ๒๔๗๑, ลักษณะ ๒๓ มาตรา
๑๒๗๔ - ๑๒๗๗

^{๕๖} "พระราชบัญญัติวัฒนธรรม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๘๖" ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม ๖๐
ตอนที่ ๑ หน้า ๒๕ ลงวันที่ ๑ มกราคม ๒๔๘๖

ต่อนำใบอนุมัติไปออกทะเบียนต่อนายทะเบียนสมาคม ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์อีก คือ
จังหวัดกรุงเทพฯ ยื่นต่อผู้บังคับการตำรวจสันติบาล ส่วนจังหวัดอื่น ๆ ยื่นต่อผู้ว่าราชการจังหวัด
โดยเมื่ออธิบดีกรมตำรวจ เป็นนายทะเบียนกลาง ควบคุมการจดทะเบียนสมาคมทั่วราชอาณาจักร เมื่อ
นายทะเบียนได้รับจดทะเบียนไว้แล้ว จึงถือได้ว่าเป็นสมาคมโดยสมบูรณ์ถูกต้องตามกฎหมาย

แต่ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๐๕ ทางราชการได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติสมาคมการค้า
พ.ศ. ๒๕๐๕ ขึ้นโดยเฉพาะเพื่อแยกสมาคมการค้าออกจากสมาคมอื่น ๆ ทั้งนี้เนื่องจากได้สังเกตเห็น
ว่าสมาคมการค้าที่มีอิทธิพลสำคัญบางอย่างจะดำเนินกิจการที่จะทำให้เกิดความปั่นป่วนแก่เศรษฐกิจของ
ประเทศได้ จึงได้กำหนดกฎหมายที่จะจัดตั้งสมาคมการค้าของชาติใบอนุญาตและจดทะเบียนสมาคมการค้าต่อ
สำนักงานกลางทะเบียนสมาคมการค้า กรมการภายใน กระทรวงเศรษฐกิจ โดยเมื่ออธิบดีกรมการ
การภายในเป็นนายทะเบียนสมาคมการค้า ส่วนในต่างจังหวัดให้ผู้ว่าราชการ เป็นนายทะเบียนสมาคม
การค้าประจำจังหวัด และสมาคมการค้าที่มีสมาชิกซึ่งมิได้มีสัญชาติไทยเกินถึงจำนวนของสมาชิกทั้ง
หมด จะจัดตั้งและดำรงอยู่ได้เฉพาะแต่ในกรุงเทพฯ เท่านั้น นอกจากนี้ยังมีพระราชบัญญัติหอ
การค้า พ.ศ. ๒๕๐๕ เพื่อกำหนดว่าด้วยการจัดตั้งหอการค้าขึ้นโดยเฉพาะอีกด้วย ทั้งนี้เนื่องจาก
หอการค้ามีลักษณะแตกต่างกับสมาคมการค้าทั้งในส่วนประกอบและหน้าที่ โดยกำหนดไว้ว่า ให้จัดตั้ง
หอการค้าได้เฉพาะจังหวัดละหนึ่งหอเท่านั้น เว้นแต่กรุงเทพฯ ให้มีหอการค้าเพียงหอเดียวเรียกว่า
หอการค้าไทย ส่วนหอการค้าต่างประเทศจะจัดตั้งขึ้นและดำรงอยู่ได้เพียงสัญชาติใดหนึ่งหอเฉพาะแต่
ในกรุงเทพฯ เท่านั้น และบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลที่มีสัญชาติไทย หรือสมาคมการค้าที่มีสมาชิก

๕๓ "พระราชบัญญัติสมาคมการค้า พ.ศ. ๒๕๐๕" ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม ๘๓ ตอนที่ ๓๘
หน้า ๒๕๒ ลงวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๐๕, มาตรา ๗ และ ๑๔

๕๔ "พระราชบัญญัติหอการค้า พ.ศ. ๒๕๐๕" ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม ๘๓ ตอนที่ ๓๘
หน้า ๓๑๓ ลงวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๐๕, มาตรา ๑๔ และ ๒๐

เป็นคนต่างดาวเกินถึงจำนวนรองสมาชิกทั้งหมด จะเป็นไก่อแต่เพียงสมาชิกสมทบของหอการค้าเท่านั้น
สำหรับการขอใบอนุญาตสมาคมการค้าและหอการค้านี้จะต้อง เสียค่าธรรมเนียมใบอนุญาตฉบับละ ๕๐๐
บาทด้วย

นอกจากการก่อตั้งสมาคมแล้ว ชาวจีนยังนิยมจัดตั้งมูลนิธิต่าง ๆ ขึ้นอีก ซึ่งเปรียบเสมือน
เป็นสมาคมด้านการกุศลนั่นเอง แต่แตกต่างจากสมาคม โดยที่สมาคมนั้นเป็นการรวมบุคคล แต่มูลนิธินั้น
เป็นการรวมทรัพย์สิน^{๕๕} และการตั้งมูลนิธินั้นไม่มีกฎหมายบังคับให้จดทะเบียน ฉะนั้น ถ้าต้องการ
จะให้มูลนิธิเป็นนิติบุคคลก็ต้องยื่นเรื่องขอร้องอำนาจจากรัฐบาลตามมาตรา ๔๕ ของประมวลกฎหมาย
แพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๑ ลักษณะ ๒ และกฎกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๔๘๐^{๖๐} โดย
ยื่นคำร้องขอจัดตั้งมูลนิธิต่อกองการวัฒนธรรม สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ เพื่อ
ขอรับหนังสือแสดงการอนุญาตให้จัดตั้งตามพระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติเสียก่อน จึงจะยื่นเรื่อง
ขอร้องอำนาจจัดตั้งมูลนิธิตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ โดยขออนุญาตต่อผู้ว่าราชการจังหวัด
เพื่อจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลต่อไป

อย่างไรก็ตาม การจัดตั้งสมาคมและมูลนิธิของชาวจีนนั้นมักจะถูกแทรกแซงจากอิทธิพล
ภายนอกประเทศ หรือถูกใช้เป็นเครื่องมือในการดำเนินการทางการเมือง เสมอ เช่น สมาคมจงหัว
แห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นหน่วยงานหนึ่งของพรรคก๊กมินตั๋ง เป็นต้น นอกจากนั้นบรรดาองค์การสมาคม
ที่สำคัญ ๆ เช่น หอการค้าจีนแห่งประเทศไทย สมาคมจีนแต่ใจ สมาคมจีนแคะ ฯลฯ ก็มักจะถูก
แทรกแซงหรือใช้เป็นเครื่องมือหาความสนับสนุนจากชาวจีนในประเทศไทยอยู่เสมอ ทั้งนี้เพราะองค์
การสมาคมเหล่านี้เปรียบเหมือนผู้นำของชาวจีนทั้งหมด ดังนั้น ทางราชการจึงต้องคอยสอดส่องดู

^{๕๕} หลวงศรีปริชาธรรมปาฐก, "กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ว่าด้วยหุ้นส่วนบริษัทและ
สมาคม" (พระนคร, กำสอนชั้นปริญญาตรี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๐๓) หน้า ๓๔

^{๖๐} "กฎกระทรวงมหาดไทย ออกตามความในมาตรา ๔๕ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและ
พาณิชย์ ลงวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๔๘๐" ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม ๕๔ ตอนที่ ๓๕ หน้า ๑๒๔๔ ลงวันที่
๑ ตุลาคม ๒๔๘๐, ข้อ ๓ และคำมูลฐานของกองทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย
พ.ศ. ๒๕๐๕ มีมูลนิธิจีนอยู่ทั่วราชอาณาจักรรวม ๔๐ แห่ง

พฤติกรรมอย่างใกล้ชิด เพื่อป้องกันความวุ่นวายที่อาจจะเกิดขึ้นได้ จึงทำให้สมาคมของชาวจีนบางสมาคมได้หลีกเลี่ยงของยุ่งยากในการจัดตั้ง โดยจดทะเบียนเป็นมูลนิธิหรือเป็นบริษัท จำกัด เช่น บริษัทชาวจีนตระกูลมา จำกัด เป็นต้น

จากการศึกษาปรากฏว่า บรรดาองค์การสมาคมชาวจีนเหล่านี้ได้เป็นศูนย์กลางสำคัญในการถ่ายทอดวัฒนธรรมประเพณีแบบชาวจีนที่สำคัญแห่งหนึ่ง ดังเช่น การจัดตั้งโรงเรียนจีนของสมาคม การจัดพิธีตามประเพณีของจีนต่าง ๆ เป็นต้น แต่ปรากฏว่าในปัจจุบันนี้โครงสร้างสังคมของชาวจีนในประเทศไทยได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมมาก นับแต่การลดจำนวนของชาวจีนต่างควาลง การเสื่อมคตินิยม-ร่วมตระกูลหรือร่วมภูมิลำเนา การประกอบธุรกิจในรูปแบบสมัยใหม่ และการห่างเหินจากวัฒนธรรมการศึกษามาแบบจีนยิ่งขึ้น ใ้ทำให้องค์การสมาคมจีนเหล่านี้มีแนวโน้มไปในลักษณะที่ค่อย ๆ เสื่อมสลายไป เพราะขาดผู้จะเข้าดำเนินการสืบเผ่าต่อไป ซึ่งย่อมจะส่งผลต่อการผสมกลมกลืนของชาวจีนในประเทศไทยเป็นอย่างมาก ^{๒๑}

๕.๖ สิทธิทางการเมืองของบุคคลและนามสกุล

โดยที่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงเล็งเห็นว่า สมควรจะได้มีบทบัญญัติวิธีจดทะเบียนคนเกิด คนตาย และการสมรส ให้เป็นหลักฐานมั่นคงตลอดไป ซึ่งต้องอาศัยการสอบสวนตำแหน่งหรือบรรดาศักดิ์ และเพื่อเกื้อกูลเหล่ากอว่าสืบมาแต่บิดามารดาได้ให้ถูกต้องเสียก่อนจึงจะดำเนินการได้ ดังนั้นจึงทรงมีพระราชดำริว่า บุคคลทุก ๆ คนจะต้องมีทั้งชื่อตัวและนามสกุล และควรให้ใช้แพร่หลายทั่วไปถึงประชาชนพลเมือง ตลอดทั้งพระราชอาณาจักร จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ

^{๒๑} โปรดฯ แสง รัตนมงคลมาส, "อนาคตของสมาคมจีนในประเทศไทย" ใน "วารสารพัฒนบริหารศาสตร์" ปีที่ ๑๐ เล่ม ๔ ตุลาคม ๒๕๑๓ (พระนคร, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ๒๕๑๓) หน้า ๒๐๖ - ๒๒๔ และตามหลักฐานของกองกำกับการ ๓ สันติบาล กรมตำรวจ ปรากฏว่า ในปัจจุบันนี้สมาคมจีนในประเทศไทย ๒๐๐ สมาคม โดยตั้งอยู่ในกรุงเทพฯ ๑๒๔ สมาคม และใน ส่วนภูมิภาค ๘๒ สมาคม

ให้ตราพระราชบัญญัติขนานนามสกุล พ.ศ. ๒๔๕๖^{๒๒} ขึ้นใช้ โดยกำหนดว่า ชื่อคนไทยทุกคนต้องประกอบด้วยชื่อตัวและชื่อสกุล และในปี พ.ศ. ๒๔๕๔ ได้มีพระราชบัญญัติชื่อบุคคล ๒๔๕๔^{๒๓} ขึ้นใช้แทน เพื่อให้มีหลักในการตั้งชื่อให้เหมาะสมกับเพศตามแบบสากลนิยม และยังให้บุคคลมีชื่อรองได้อีกด้วย เพื่อไม่ให้เกิกพ้องกันชน ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๐๔ ได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติชื่อบุคคล พ.ศ. ๒๕๐๔^{๒๔} ขึ้นแทนตลอดมาจนถึงบัดนี้

การขอเปลี่ยนชื่อบุคคลนั้น ทางการจะอนุญาตให้เปลี่ยนได้เฉพาะบุคคลที่มีสัญชาติไทย เช่น ชื่อเดิมไม่ใช่เพราะเหมาะสม ชื่อไม่มีความหมาย แปลอะไรไม่ได้ หรือว่าชื่อเดิมมีสำเนียงเป็นภาษาต่างดาว เช่น เป็นชื่อจีน เป็นต้น โดยยื่นเรื่องราวต่อนายอำเภอท้องที่ที่ผูกร่องมีทะเบียนบ้านอยู่และระบุในคำร้องว่า เหตุที่ขอเปลี่ยนเพราะผู้ขอเป็นบุคคลสัญชาติไทย แต่ชื่อยังเป็นสำเนียงต่างดาว จึงมีความประสงค์จะขอเปลี่ยนเพื่อให้ชื่อเป็นไทยเหมือนเช่นชาวไทยทั่วไป^{๒๕} การขอเปลี่ยนชื่อนี้กำหนดให้เสียค่าธรรมเนียมเพียง ๒๕ บาทเท่านั้น^{๒๖}

^{๒๒} "พระราชบัญญัติขนานนามสกุล พ.ศ. ๒๔๕๖" ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม ๒๙ หน้า ๒๕๓
 ลงวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๔๕๖, มาตรา ๓

^{๒๓} "พระราชบัญญัติชื่อบุคคล พ.ศ. ๒๔๕๔" ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม ๕๕ ตอนที่ ๗๒
 หน้า ๑๓๕๕ ลงวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๔๕๔

^{๒๔} "พระราชบัญญัติชื่อบุคคล พ.ศ. ๒๕๐๔" ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม ๗๙ ตอนที่ ๑๐๔
 (ฉบับพิเศษ) หน้า ๕ ลงวันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๐๔, มาตรา ๕ และ ๑๑

^{๒๕} ว. รัชสีหวิญญู, คู่มือข้าราชการและประชาชน (พระนคร, โรงพิมพ์ ป.พิศนาคะการพิมพ์,
 ๒๕๐๖) หน้า ๖

^{๒๖} "กฎกระทรวงมหาดไทย พ.ศ. ๒๕๐๖ ออกตามความในพระราชบัญญัติชื่อบุคคล พ.ศ. ๒๕๐๔"
ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม ๘๐ ตอนที่ ๓ (ฉบับพิเศษ) หน้า ๔ ลงวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๐๖

สำหรับการขอจดทะเบียนชื่อสกุลนั้น ผู้มีสัญชาติไทยผู้ใดประสงค์จะจดทะเบียนตั้งชื่อสกุล
 ใ้หย้นคำขอค่อนนายทะเบียนท้องที่ที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนนามตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร
 โดยอ้างเหตุผลว่าเป็นผู้มีสัญชาติไทย แต่ยังไม่ชื่อสกุลไซ้ จึงมีความประสงค์จะขอชื่อสกุลไซ้เหมือน
 บุคคลสัญชาติไทยทั้งหลาย เมื่อนายทะเบียนท้องที่พิจารณาดำเนินการตามกฎหมายเรียบร้อยแล้ว ก็จ
 ะรับจดทะเบียนชื่อสกุลนั้น และออกหนังสือสำคัญแสดงการรับจดทะเบียนชื่อสกุลให้แก่ผู้ขอ โดยเสียค่า
 ธรรมเนียมเพียง ๕๐ บาทเท่านั้น นอกจากนี้ผู้จดทะเบียนตั้งชื่อสกุลยังจะอนุญาตให้ผู้มีสัญชาติไทยผู้ใด
 ร่วมชื่อสกุลของตนก็ได้ ด้วยวิธียื่นคำขอค่อนนายทะเบียนท้องที่เช่นกัน ยิ่งไปกว่านั้น รัฐบาลได้สังเกตเห็น
 ว่าควรจะได้ส่งเสริมให้บรรดาผู้ที่กำลังอยู่ในระหว่างการศึกษาตามสถานที่ศึกษาต่าง ๆ ได้ใช้ชื่อตัว
 และชื่อสกุลที่มีความหมายเป็นภาษาไทยให้มากขึ้น จึงได้ประกาศใช้กฎกระทรวงมหาดไทย ฉบับที่ ๒
 ในปี พ.ศ. ๒๕๑๓^{๓๖} เรียกเก็บค่าธรรมเนียมเพียงฉบับละ ๑ บาทเท่านั้นดังมีบัญญัติไว้ จ้อ

ข้อ ๔. ...ในกรณียื่นคำขอมีชื่อตัว ชื่อรอง หรือชื่อสกุล ที่มีสำเนียงหรือความหมายไม่
 เป็นภาษาไทย และเป็นผู้ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในสถานศึกษาของรัฐ วิทยาลัยเอกชน ตามกฎหมายว่าด้วย
 วิทยาลัยเอกชน หรือโรงเรียนราษฎร์ ตามกฎหมายว่าด้วยโรงเรียนราษฎร์ประเภท

- (ก) โรงเรียนอนุบาล
- (ข) โรงเรียนประถมศึกษา
- (ค) โรงเรียนมัธยมสามัญศึกษา
- (ง) โรงเรียนมัธยมวิสามัญศึกษา และ
- (จ) โรงเรียนอาชีวศึกษา ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการกำหนดหลักสูตรการสอน
 ให้เรียกเก็บค่าธรรมเนียมตาม (๑) (๒) หรือ (๓) ฉบับละ ๑ บาท

^{๓๖} "กฎกระทรวงมหาดไทย (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๑๓ ออกตามความในพระราชบัญญัติชื่อสกุล
 พ.ศ. ๒๕๐๘" ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม ๘๖ ตอนที่ ๑๒๐ หน้า ๘๒๐ ลงวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๑๓

การประกาศใช้กฎหมายเช่นนี้ และกีดกันธรรมเนียมในอัตราเพียงเล็กน้อย นับว่าเป็นผลดีต่อการดำเนินนโยบายด้านผสมกลมกลืนเป็นอย่างดี ทำให้บรรดาชาวจีนที่ได้มีสัญชาติไทยต่างพากันตั้งชื่อเป็นไทย และจดทะเบียนชื่อสกุลของตนแทบทุกคน ดังจะเห็นได้จากชื่อเท็จจริงทั่วไป ทั้งนี้เพราะผู้ใดที่ยังใช้แซ่อยู่จะรู้สึกว่าเป็นปมคอขนาดใหญ่ ไม่นิยมปรากฏใจเหมือนชื่อสกุลภาษาไทย ซึ่งฟังก์ไฟเร่มีความหมายและสะดวกต่อการดำเนินชีวิตประจำวันมากกว่า แม้กระทั่งชาวจีนต่างตัวเองก็ยังนิยมตั้งชื่อตนเป็นไทย เพื่อใช้ในการดำเนินธุรกิจของตน

๕.๗ สิทธิคามวัฒนธรรม

วัฒนธรรม เป็นนามธรรม อันเกิดขึ้นจาก ความคิด ความเชื่อ และพฤติกรรมของมนุษย์ และในขณะเดียวกันมีอิทธิพลและเป็นแนวทางของมนุษย์ในอันที่จะคิดหรือเชื่อถือประเพณีปฏิบัติ^{๒๕} การแสดงออกของวัฒนธรรมจึงมีผลต่อสภาพความเป็นอยู่ของสมาชิกในสังคมแต่ละแห่ง เป็นอย่างมาก และเป็นเอกลักษณ์ของสังคมแต่ละแห่งไป ดังนั้น การแสดงออกซึ่งวัฒนธรรมนั้นจึงเป็นสิทธิคามมูลฐานประการหนึ่ง ดังที่ได้มีปฎิญาสภากล่าวด้วยสิทธิมนุษยชนรับรองไว้ว่า ในข้อ ๒๗ ว่า "ทุกคนมีสิทธิที่จะเข้าร่วมในชีวิตทางวัฒนธรรมของประชาคมโดยอิสระ..." และในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๑๑ ได้บัญญัติไว้ในหมวด ๓ เช่นกัน

ในปี พ.ศ. ๒๔๕๓ หลังจากที่ จอมพล ป.พิบูลสงคราม ได้เข้าจัดตั้งรัฐบาลแล้ว ได้ดำเนินการเรียกร้องให้ประชาชนชาวไทยได้รวมกันรักษาวรรณกรรมของไทยไว้ เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายชาตินิยมของรัฐบาลในขณะนั้น ได้มีการออกประกาศชักชวนให้เห็นว่า วัฒนธรรมนั้นเป็นสิ่งจำเป็นยิ่งของทุกประเทศ แม้ประเทศไทยจะเป็นประเทศเล็ก หย่อนกว่าประเทศอื่น ๆ ในด้านต่าง ๆ แต่ต้อง

^{๒๕} พิศยา สุวรรณภู, "สังคมวิทยา มานุษยวิทยา และจิตวิทยาสังคม" ใน สังคมศาสตร์ (พระนคร, คณะรัฐประศาสนศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๐๘) หน้า ๑๓๘

ไม่ยอมหย่อนในทางวัฒนธรรมด้วย ฉะนั้น การฟื้นฟูวัฒนธรรมของชาติจึงถือเป็นงานสำคัญยิ่ง เพื่อให้ประเทศไทยเจริญเทียบทันนานาชาติ หรือยิ่งกว่าในวัฒนธรรม จึงขอให้ประชาชนได้สนใจรักษามรดกทาง ^{๖๘} และต่อมาได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติบำรุงวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๔๘๓ ^{๗๐} เพื่อให้ชาวไทยได้ถือปฏิบัติ และช่วยกันปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้นด้วย

ตลอดระยะที่ จอมพล ป.พิบูลสงคราม ดำรงตำแหน่งอยู่นั้น (พ.ศ. ๒๔๘๑ - ๒๔๘๗) ได้มีการประกาศใช้ระเบียบกฎหมายเพื่อการฟื้นฟูวัฒนธรรมอย่างเต็มที่ โดยการประกาศใช้รัฐนิยมต่าง ๆ เช่น การใช้ชื่อประเทศ ประชาชน และสัญชาติ ฯลฯ ได้กำหนดให้ทุกคนต้องพูดและใช้ภาษาไทยโดยศึกษาให้อย่างน้อยอ่านออกเขียนได้ ทุกคนต้องถือว่า เมื่อเกิดมาเป็นชนชาติไทยก็มีเลือดไทยและกระดูกไทยอย่างเดียวกันไม่แตกต่างกัน ^{๗๑} ประชาชนชาวไทยจะต้องแต่งกายสุภาพเรียบร้อยตามประเพณีนิยม ^{๗๒} เป็นต้น และได้มีการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกากำหนดวัฒนธรรมซึ่งประชาชนชาวไทยจะต้องปฏิบัติขึ้น ^{๗๓} นอกจากนี้ยังได้มีการกำหนดระเบียบการปฏิบัติของคน

^{๖๘} "คำชักชวนของรัฐบาล เรื่อง ฟื้นฟูวัฒนธรรมของชาติไทย" ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม ๕๗ หน้า ๖๕๗ (แผนกรราชกิจจา ฯ) ลงวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๔๘๓

^{๗๐} "พระราชบัญญัติบำรุงวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๔๘๓" ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม ๕๗ ตอนที่ ๓๕ หน้า ๕๑๗ ลงวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๔๘๓, มาตรา ๕

^{๗๑} "ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยรัฐนิยม ฉบับที่ ๙ เรื่องภาษาและหนังสือไทยกับหน้าที่พลเมือง" ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม ๕๗ ตอนที่ ๑๔ หน้า ๑๕๑ ลงวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๔๘๓

^{๗๒} "ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยรัฐนิยม ฉบับที่ ๑๐ เรื่องการแต่งกายของประชาชนชาวไทย" ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม ๕๘ ตอนที่ ๗ หน้า ๑๑๓ ลงวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๔๘๔

^{๗๓} "พระราชกฤษฎีกากำหนดวัฒนธรรมซึ่งประชาชนชาวไทยจักต้องปฏิบัติตาม พ.ศ. ๒๔๘๔" ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม ๕๘ ตอนที่ ๒๗ หน้า ๑๑๕๕ ลงวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๔๘๔ และ (ฉบับที่ ๒)

ทางคารุณโดย เฉพาะอีกด้วย เพื่อวัตถุประสงค์ดังกล่าว และในปี พ.ศ. ๒๔๘๕ ได้จัดตั้งสภา
วัฒนธรรมขึ้นตามความในพระราชบัญญัติวัฒนธรรม พ.ศ. ๒๔๘๕ และมีข้อบังคับของสภาวัฒนธรรม
แห่งชาติ เรื่องควบคุมสมาคมองค์การต่าง ๆ กำหนดให้สมาคมและองค์การต้องดำเนินการทุกทาง
ในอันที่จะบำรุงส่งเสริมและเชิดชูวัฒนธรรมของชาติ และต้องพยายามหาวิธีแนะนำให้สมาชิกหรือ
บุคคลในสมาคมหรือองค์การนั้น ปฏิบัติตามวัฒนธรรมของชาติโดยพร้อมเพรียงกัน ในปี พ.ศ. ๒๔๙๕
ได้มีรายงานข่าวจากฝ่ายอำนวยการรักษาความมั่นคงแห่งชาติของคณะปฏิวัติเปิดเผยว่า พลเอก
ประภาส จารุเสถียร ผู้อำนวยการฝ่าย ได้มีความเห็นชอบในหลักการที่จะส่งเสริมและเร่งเร้าให้
ประชาชน โดยเฉพาะเยาวชนของชาติได้มีความสนใจในประเพณีและวัฒนธรรมของไทย ตลอดจน
ความกระตือรือร้นในด้านการรักษาชาติบ้านเมือง โดยจัดตั้งคณะกรรมการฟื้นฟูคุณธรรมแห่งชาตินอกอภัย ^{๑๓๗}
ผลจากการใช้ระเบียบกฎหมายเหล่านี้ ได้ทำให้ชาวจีนต้องปฏิบัติตามที่กฎหมายได้บัญญัติไว้
ดังเช่น ต้องแต่งกายสุภาพตามประเพณีนิยมของสังคม ไม่แต่งกายตามสะดวกซึ่งจะเป็นที่เสื่อมเสีย
แก่ผู้พบเห็น ต้องรักษามารยาทที่งดงามและรักษาความสะอาดของบ้านเมือง นอกจากนี้ยังต้องศึกษา
หาความรู้ในภาษาไทยมากขึ้น ซึ่งจะช่วยให้ชาวจีนได้รับลักษณะความเป็นไทยมากขึ้น และได้ก่อให้เกิด
แนวทางปฏิบัติร่วมกันขึ้นทั้งในชาวไทยเองและชาวจีนด้วย ดังจะเห็นได้ว่าชาวจีนได้รับ
วัฒนธรรมประเพณีต่าง ๆ ของไทยไปไม่น้อย โดยเฉพาะในกลุ่มที่ได้มีการติดต่อสัมพันธ์กับชาวไทย

^{๑๓๔} "พระราชกฤษฎีกาว่าระเบียบการปฏิบัติของกต่างก้าว เพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๔๘๕" ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม ๕๕ ตอนที่ ๕๓ หน้า ๑๔๘๒ ลงวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๔๘๕, มาตรา ๓ - ๕

^{๑๓๕} "พระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๔๘๕" ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม ๕๕ ตอนที่ ๒๓ หน้า ๑๓๔๔ ลงวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๔๘๕

^{๑๓๖} "ข้อบังคับสภาวัฒนธรรมแห่งชาติ เรื่องควบคุมองค์การสมาคมต่าง ๆ" ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม ๖๐ ตอนที่ ๒๖ หน้า ๘๑๐ ลงวันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๔๘๖, ข้อ ๒

^{๑๓๗} หนังสือพิมพ์สยามรัฐ รายงาน, ปีที่ ๒๒ ฉบับที่ ๓๓๑๑ ประจำวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๑๕
ชาวหนา ๑

เช่น การตั้งชื่อตัวและนามสกุลเป็นไทยตามที่ใดกล่าวมาแล้ว การประกอบพิธีทำบุญขึ้นบ้านใหม่ หรือ พิธีอื่น ๆ ก็มักจะมีการประกอบพิธีทั้งไทยและจีนปนกันไปด้วย เป็นต้น ทั้งนี้เนื่องมาจากการที่ได้นับถือ พุทธศาสนาเหมือนกัน และได้มีการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมระหว่างกันมาเป็นเวลานาน จนผสมกลมกลืน เข้าด้วยกัน ทั้งในด้านศิลป วรรณกรรม ฯลฯ ดังนั้น จึงอาจจะกล่าวได้ว่า การแสดงออกทางวัฒนธรรม ของชาวจีนในประเทศไทยนั้นได้ เป็นไป โดยรวบรวมวัฒนธรรมกลืนเข้ากับของไทยเองได้เป็นอย่างดี

๕.๕ สิทธิกันอื่น ๆ ทางสังคม

นอกจากสิทธิในด้านต่าง ๆ ตามที่ใดกล่าวมาแล้ว ที่สำคัญยิ่งอีกประการหนึ่ง ได้แก่การสมรส ระหว่างชาวจีนและชาวไทย ดังปรากฏว่า ในสมัยกรุงศรีอยุธยา อันเป็นระยะแรกที่得有ชาวจีนเดินทาง เข้ามาตั้งถิ่นฐานอยู่ในประเทศไทย ก็ได้มีการสมรสระหว่างชายจีนกับหญิงไทยขึ้นแล้ว ทำให้มีคำเรียก ว่า "ลูกจีน"^{๗๕} ขึ้น ทั้งนี้เพราะสังคมชาวจีนในไทยในระยะก่อนพุทธศตวรรษที่ ๒๔ มีหญิงจีนอยู่ไม่เกิน ๓ เปอร์เซ็นต์ เนื่องจากการห้ามออกนอกประเทศและความไม่สะดวกในการประกอบอาชีพ ดังนั้น ชายจีนส่วนใหญ่ทั้งที่เป็นโสดและมีครอบครัวแล้วกว่าครึ่ง เมื่อมาอยู่ได้เกิน ๕ ปี ก็มักจะสมรสกับหญิง ไทย^{๗๖} โดยปรากฏว่ามีอัตราการสมรสในระดับผู้มั่งคั่งสูงมากกว่าผู้มั่งคั่งต่ำ และการสมรสนั้น เป็นไปโดยความสมัครใจจากทั้งสองฝ่าย ด้วยเหตุผลที่ว่าชายจีนนั้นมีความขยันหมั่นเพียรและเอาอก เอาใจ ส่วนหญิงไทยก็เป็นประโยชน์ในด้านการค้าขายติดต่อกันได้ และเสียค่าใช้จ่ายในการสมรสน้อยกว่าหญิงจีน การสมรสระหว่างกันดังกล่าวดังกล่าวได้เพิ่มจำนวนลูกหลานจีนเพิ่มขึ้น และได้ผสมกลมกลืนเป็นไทย ไปในชั่ววันที่ ๓ เท่านั้น ดังได้มีนักเขียนชาวตะวันตกที่เดินทางมาประเทศไทยในระยะก่อนใดกล่าวถึง พวกลูกจีนว่า ต่างก็มีพฤติกรรมความเป็นอยู่แบบไทย และได้กลายเป็นพลเมืองส่วนใหญ่ของไทยภาค กลางนี้ไป^{๗๗}

^{๗๕} G.W. Skinner, op.cit., p.3

^{๗๖} H.Warington Smyth, "Five years in Siam" (London:John Murray, 1898)

^{๗๗} โปรดดู G.W.Skinner, op.cit., pp. 126 - 134

แต่หลังจากปี พ.ศ. ๒๔๘๔ เป็นต้นมา ได้มีหญิงจีนเข้ามาอยู่ในประเทศไทยมากขึ้น และตั้งแต่สงครามโลกครั้งที่ ๒ เป็นต้น อัตราส่วนระหว่างเพศของชุมชนชาวจีนในไทยอยู่ในระดับปกติ ดังนั้นการแต่งงานระหว่างหญิงไทยกับชายจีนจึงลดน้อยลง^{๘๑} โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระหว่างที่ จอมพล ป.พิบูลสงคราม ได้ดำเนินนโยบายชาตินิยมอย่างรุนแรง ได้ล้มเลิกการใช้นโยบายผสมกลมกลืนด้วยการสมรสระหว่างชาวจีนและชาวไทย เช่น ในเดือนมกราคม พ.ศ. ๒๔๘๓ จอมพล ป.พิบูลสงคราม ได้กล่าวต่อผู้สื่อข่าวหนึ่งสื่อพิมพ์ว่า รัฐบาลได้เลิกใช้นโยบายผสมกลมกลืนชาวจีนแล้ว และจะเป็นการดีต่อประเทศมากกว่าถ้าหากว่าราชการจะไม่แต่งงานกับชาวต่างดาวและบุคคลที่มีความใกล้ชิดกับชาวจีน ชาวไทยควรจะต้องแต่งงานกับชาวไทยด้วยกันเอง เพื่อความสุขของครอบครัว และได้วางกฎไว้ว่า ราชการที่จะแต่งงานกับชาวต่างดาวใดนั้น จะต้องได้รับอนุญาตเป็นพิเศษก่อน^{๘๒}

อย่างไรก็ตาม มาตรการดังกล่าวมิได้มีผลกระทบกระเทือนต่อการสมรสระหว่างชาวจีนและชาวไทยมากนัก นอกจากนี้เมื่อสภาพสังคมของชุมชนทั้งชาวไทยและชาวจีนได้เปลี่ยนแปลงไป และมีโอกาสพบปะเลือกคู่สมรสได้โดยตนเองมากขึ้น ย่อมจะมีส่วนเพิ่มอัตราการสมรสระหว่างชาวจีนกับชาวไทยได้มากขึ้นเอง

เมื่อพิจารณาในแง่ของระเบียบกฎหมายจะพบว่า ประเทศไทยได้ยึดแนวทางปฏิบัติตามหลักปฎิญาสาคว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ซึ่งมีบัญญัติไว้ว่า "ข้อ ๑๖ (๑) ชายและหญิงที่มีอายุเต็มบริบูรณ์แล้ว มีสิทธิที่จะทำการสมรส และที่จะก่อตั้งครอบครัวโดยปราศจากการจำกัดใด ๆ อันเนื่องมาจากเชื้อชาติ

^{๘๑} Virginia Thompson, op.cit., p.107

^{๘๒} หนังสือพิมพ์ นิกร รายวัน, ประจำวันที่ ๒๐ มกราคม ๒๔๘๓ หน้า ๑

^{๘๓} D.G.E. Hall, op.cit., p.813

^{๘๔} S.Y. Lee, op.cit., p.45

สัญชาติ ศาสนา ต่างมีสิทธิเท่าเทียมกันในการสมรส..." โดยมีได้มีการประกาศใช้ระเบียบกฎหมาย
ที่กีดกันหรือจำกัดห้ามแต่อย่างใด^{๘๕}

การสมรสระหว่างชาวจีนและชาวไทยเช่นนี้ นับเป็นกระบวนการทางสังคมที่มีส่วนช่วยอย่าง
สำคัญต่อการผสมกลมกลืนชาวจีน โดยเฉพาะลูกหลานจีนที่เกิดขึ้นในท่ามกลางวิถีชีวิตของคนไทยก็ย่อม
จะกลายเป็นคนไทยไปได้โดยง่าย^{๘๖} เพราะลูกจีนที่เกิดในเมืองไทยส่วนมากภูมิใจที่เกิดในเมืองไทย
และชอบเป็นชาวไทยมากกว่าเป็นชาวจีนเสียอีก^{๘๗}

นอกจากนี้แล้วยังปรากฏว่าบรรดาพ่อค้าหรือผู้นำชาวจีนในประเทศ ต่างได้รวมกันให้ความ
ช่วยเหลือต่อทางราชการและสังคมในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านการปกครอง การสังคมสงเคราะห์
การสาธารณสุข ฯลฯ โดยตลอดมาเป็นอย่างดี และบางครั้งที่ได้รับเชิญให้เข้าเป็นกรรมการต่าง ๆ
รับผิดชอบร่วมกับทางราชการอีกด้วย เช่น งานสงเคราะห์คนพิการ งานกาชาด เป็นต้น ผลจากการ
ให้ความช่วยเหลือทั้งทางด้านร่างกายและกำลังทรัพย์ดังกล่าว ทำให้บรรดาพ่อค้าและผู้นำชาวจีนเหล่านี้
ได้รับการสรรเสริญเกียรติคุณจากทางราชการ หรือได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ของไทย^{๘๘}
ซึ่งเป็นสิ่งที่ถือว่าเป็นเกียรติแก่บุคคลผู้นั้น ตลอดจนครอบครัวและญาติมิตรเป็นอย่างมาก ดังปรากฏว่า

^{๘๕} ไปรกกู ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ พ.ศ. ๒๔๗๗ บรรพ ๕ ว่าด้วยเรื่องครอบครัว
พ. ๑๔๔๕ - ๑๔๕๒

^{๘๖} Sir Josiah Crosby, "Siam: the Crossroads" (London: Hallis
and Carter, Ltd., 1945) p.71

^{๘๗} พระองค์เจ้าจุลจักรพงษ์, เรื่องเดิม, หน้า ๒๘๗

^{๘๘} "ระเบียบว่าด้วยการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ พ.ศ. ๒๔๔๕" สำนัก
นายกรัฐมนตรี ลงวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๔๔๕ ขอ ๘๘ การขอพระราชทานใหม่บุคคลอนันต์มิใช่ข้าราชการ
หากใดกระทำความดีความชอบเป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติประชาชน ในกระทรวงที่เกี่ยวข้อง
พิจารณาขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ตามสมควรแก่ฐานะ

หนังสือพิมพ์จีนจะพากันลงข่าวเผยแพร่ยกย่องเกียรติคุณ และสมาคมต่าง ๆ ที่บุคคลผู้นั้นเป็นสมาชิก
อยู่จะจัดงานเลี้ยงฉลองแสดงความยินดีกันอย่าง เอิกเกริกอีกด้วย ดังนั้น การที่ทางราชการได้
ดำเนินการตอบแทนเช่นนี้ ย่อมเป็นการสร้างให้ชาวจีนเกิดความภาคภูมิใจ และมีความจงรักภักดีต่อ
ประเทศไทยยิ่งขึ้น ซึ่งจะเป็นผลดีต่อการผสมกลมกลืนยิ่งขึ้นเช่นกัน

๕.๕ สรุป

สิทธิทางด้านสังคมนี้ เป็นสิทธิเฉพาะบุคคลซึ่งรัฐรับรองว่าเป็นสิทธิที่เอกชนในรัฐจะต้องมี และแตกต่างกันไปตามความเหมาะสม สำหรับประเทศไทยนั้นได้ให้สิทธิเสรีภาพในด้านนี้แก่ชาวต่าง ค้าวเป็นอย่างดีตลอดมาแม้แต่สมัยโบราณจนถึงปัจจุบันนี้ โดยได้มีกฎหมายต่าง ๆ ให้การรับรองคุ้มครองไว้ นับแต่สิทธิด้านความคุ้มครองความมั่นคง การตั้งถิ่นฐานที่อยู่ การศึกษา การนับถือศาสนา การจัดตั้งสมาคม การแสดงออกซึ่งวัฒนธรรม และด้านอื่น ๆ ดังนั้นบรรดาชาวจีนในประเทศไทยต่าง ก็ได้รับสิทธิเสรีภาพเหล่านี้ด้วยเป็นอย่างดีเช่นกัน เช่น ได้รับความคุ้มครองทางร่างกายและทรัพย์สิน ตามตัวบทกฎหมาย โดยจะถูกจับกุมคุมขังหรือถูกยึดทรัพย์สินโดยมิชอบด้วยกฎหมายมิได้ และเมื่อถูกยึด ทรัพย์สินใดก็จะต้องได้รับความช่วยเหลืออย่างเป็นธรรม มีสิทธิเสรีภาพในการเลือกถิ่นที่อยู่อาศัยได้อย่าง กว้างขวางทั่วราชอาณาจักร แต่ในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ ๒ นั้น รัฐบาลของจอมพล ป.พิบูลสงคราม ได้ประกาศให้ทองที่ในบางจังหวัดของภาคอีสานและภาคเหนือเป็นเขตหวงห้ามคนต่างค้าว เพื่อประโยชน์ ในการรักษาความมั่นคงของประเทศ ซึ่งเมื่อสงครามสงบลงก็ได้ยกเลิกไป ในด้านการศึกษาที่รัฐบาลได้ กำหนดให้มีการสอนภาษาจีนขึ้นในโรงเรียนราษฎร์และในโรงเรียนอาชีวศึกษาของรัฐเองในฐานะที่เป็น วิชาเลือกภาษาต่างประเทศวิชาหนึ่ง ซึ่งมีหลักสูตรเพียงแค่นับประถมศึกษาเท่านั้น สำหรับระดับสูงกว่านี้ ก็มีการสอนเพียงเล็กน้อย เพิ่งจะมีสอนในมหาวิทยาลัยเป็นครั้งแรกเมื่อปีการศึกษา ๒๕๑๕ นี้เอง ในขณะที่ ทางราชการก็ได้คอยสอดส่องควบคุมอย่างใกล้ชิด ทั้งนี้เพื่อผลในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและ การผสมกลมกลืนเป็นสำคัญ สำหรับด้านการนับถือศาสนาและการแสดงออกทางวัฒนธรรม ก็เป็นไปด้วยดี เนื่องจากทั้งชาวไทยและชาวจีนต่างก็นับถือในพุทธศาสนาเช่นเดียวกัน และมีการแลกเปลี่ยนทาง วัฒนธรรมกันอยู่เสมอ นอกจากนี้ชาวจีนยังสามารถจัดตั้งสำนักสงฆ์จีน สมาคมและมูลนิธิ ตลอดจน ศาลเจ้าเช่นได้อีกด้วย ยิ่งไปกว่านั้นชาวจีนและลูกหลานชาวจีนได้หันมานิยมในคุณค่าต่าง ๆ เช่นเดียวกับ ชาวไทยเอง เช่น การตั้งชื่อสกุลเป็นไทย มีการผสมระหว่างกัน และมีความภาคภูมิใจในเกียรติคุณ ต่าง ๆ ที่ได้รับจากทางราชการเป็นอย่างดี ดังนั้น จึงอาจจะกล่าวได้ว่ามาตรการการของ รัฐบาลในด้านสังคมนี้ ได้มีผลต่อการสร้างความผสมกลมกลืนต่อชาวจีนยิ่งกว่าด้านอื่น ๆ